

144136

**BOLU İLİ İLKÖĞRETİM OKULLARINDAKİ MÜZİK
ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK ALANINDA YETENEKLİ
ÖĞRENCİLERİNİ ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSELERİ MÜZİK
BÖLÜMLERİNE YÖNLENDİRME DURUMLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Mehmet Emin ŞEN

T— 144136

ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MÜZİK EĞİTİMİ ANASANAT/ANABİLİM DALINDA

YÜKSEK LİSANS DERECEİ İÇİN

GEREKLİ ÇALIŞMALARI YERİNE GETİREREK

ONAYA SUNULAN TEZ

HAZİRAN 2004

**BOLU İLİ İLKÖĞRETİM OKULLARINDAKİ MÜZİK
ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK ALANINDA YETENEKLİ
ÖĞRENCİLERİNİ ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSELERİ MÜZİK
BÖLÜMLERİNE YÖNLENDİRME DURUMLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Mehmet Emin ŞEN

HAZİRAN 2004

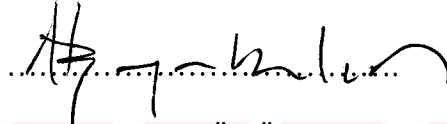
Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün Onayı

Prof.Dr. Esergöl BALCI BUCAK

Enstitü Müdürü

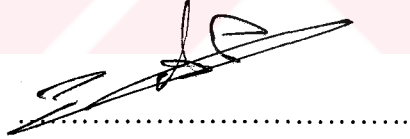
Bu tezin Yüksek Lisans derecesinde bir tez olarak gerekli çalışmaları yerine getirdiğini onaylarım.

Prof. Feridun BÜYÜKAKSOY

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölüm Başkanı

Okuduğumuz bu tezin Yüksek Lisans derecesinde bir tez olarak onaylaması; düşüncemize göre amaç ve kalite olarak tamamen uygundur.

Yrd. Doç. Dr. Sadık YÖNDEM

Tez Danışmanı

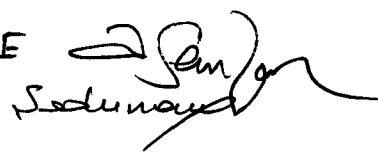
Jüri Üyeleri

İmza

1. Yrd. Doç. Dr. Sadık Yöndem

2. Yrd. Doç. Dr. A. Serkan ECE

3. Yrd. Doç. Dr. Sadıman

Kapuzuzgılı

ABSTRACT

**THE EVALUATION OF THE SITUATION OF MUSIC TEACHERS'
ORIENTATION OF THEIR STUDENTS WHO ARE AT THE PRIMARY
SCHOOLS IN BOLU AND CAPABLE OF MUSIC TO THE ANATOLIAN
HIGH SCHOOL OF FINE ARTS**

ŞEN, MEHMET EMİN

Thesis of Master of Arts

Department of Music Education

Supervisor: As. Prof. Ph.D. Sadık YÖNDEM

June, 2004, xiii+66 pages

This study was presented to determine the activities in which the music teachers in primary schools orientated their students, who are capable of music, to the Anatolian High School of Fine Arts and to make suggestions depending on the data obtained.

The study is a descriptive research and it is prepared by the methods of “searching sources”, “interview” and “applying surveys”. The data obtained by these surveys are turned into tables of frequency and percentage.

The whole of the 18 teachers, working at primary schools in Bolu and composing the scope of the study, were reached.

At the end of the study, it was understood that the number of instruments and music classes, which the teacher use, are insufficient, the music teachers almost know the Anatolian High School of Fine Arts but they do not know much about the entrance exams, they deal with the students, who are capable of music, with the activities beside the lessons without the support from the family, they come across with an important obstacle and the suggestions about the improvement of the situation depending on the data obtained were made.

Key Words: Music Teacher, Anatolian High School of Fine Arts, Music Competence.

ÖZET

**BOLU İLİ İLKÖĞRETİM OKULLARINDAKİ MÜZİK
ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK ALANINDA YETENEKLİ
ÖĞRENCİLERİNİ ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSELERİ MÜZİK
BÖLÜMLERİNE YÖNLENDİRME DURUMLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ**

ŞEN, MEHMET EMİN

Yüksek Lisans Tezi

Müzik Eğitimi Bölümü

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Sadık YÖNDEM

Haziran, 2004, xiii+66 sayfa

Bu araştırma, Bolu ili ilköğretim okullarındaki müzik öğretmenlerinin müzik alanında yetenekli öğrencilerini Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerine yönlendirmedeki etkinliklerini tespit etmek ve ulaşılan sonuçlar doğrultusunda öneriler geliştirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Araştırma, betimsel bir araştırma olup, “kaynak tarama”, “görüşme” ve “anket uygulama” yöntemleriyle hazırlanmış, anketlerle ulaşılan veriler frekans ve yüzde tablolarına dönüştürülmüştür.

Araştırmanın evrenini oluşturan Bolu ili genelindeki ilköğretim okullarında görev yapmakta olan 18 müzik öğretmeninin tamamına ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda, Bolu ili ilköğretim okullarında müzik dersliği ve öğretmenlerin kullanabileceği çalgı sayısının yetersizliği, müzik öğretmenlerinin AGSL’yi büyük ölçüde tanıdığı, fakat müzik bölümü giriş sınavı hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıkları, yetenekli öğrencileri ile ders dışı çalışmalarla büyük ölçüde ilgilendikleri fakat yönlendirme aşamasında ciddi anlamda ailenin öğrenciyi desteklememesi gibi bir engelle karşılaştıkları sonuçlarına ulaşılmış ve varılan sonuçlara ilişkin durumun iyileştirilmesine yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Öğretmeni, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, Müzik Yeteneği

Ailem'e

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın gerçekleşmesi ve sonuçlandırılması aşamasındaki yardımlarından dolayı Tez Danışmanım sayın Yrd. Doç. Dr. Sadık YÖNDEM'e, çalışmama ihtiyaç duyduğum her an değerli fikirleriyle katkıda bulunan sayın Eda NAZLIMOĞLU'na, araştırmanın hazırlanmasında katkıları olan sayın Nesrin BORAN ve sayın Ertan TUNÇER'e, araştırma özetinin İngilizce'ye çevrilmesi ve tezin yazım aşamasında yardımlarını gördüğüm sayın Sedat AKAYOĞLU'na, anketleri cevaplayan değerli müzik öğretmenlerine, her zaman sıcak desteğini ve ilgilerini esirgemeyen değerli aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Mehmet Emin ŞEN

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT	iii
ÖZET	v
TEŞEKKÜR	viii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xi

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1.1. Problem	16
1.2. Alt Problemler	16
1.3. Amaç	17
1.4. Önem	17
1.5. Sayıtlar	18
1.6. Sınırlılıklar	18
1.7. Tanımlar	18
1.8. Kısaltmalar	19

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	20
---------------------------	----

BÖLÜM III

YÖNTEM	23
3.1. Araştırma Modeli	23
3.2. Araştırma Evreni	23
3.3. Araştırma Örneklemi.....	24
3.4. Veri Toplama Yöntemi	27
3.5. Verilerin Çözümlemesi	28

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR	29
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	29
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	32
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	37
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	41
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	43
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	50

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER	55
KAYNAKÇA	61
EKLER	64

TABLOLAR LİSTESİ

BÖLÜM III

Tablo 3.3.1. Örneklemi Oluşturan Öğretmenlerin Görev Yerleri	24
Tablo 3.3.2. Örneklemi Oluşturan Öğretmenlerin Öğrenim Durumu	25
Tablo 3.3.3. Örneklemi Oluşturan Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Durumu	25
Tablo 3.3.4. Örneklemi Oluşturan Öğretmenlerin Görevli Oldukları Kurum/Kurumlarda Haftalık Ders Durumu	26
Tablo 3.3.5. Örneklemi Oluşturan Öğretmenlerin, Orta Öğretimde Mezun Oldukları Okullara Göre Durumu	27

BÖLÜM IV

Tablo 4.1.1. Müzik Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Okullarda Müzik Sınıfının Bulunma Durumuna İlişkin Yanıtları	29
Tablo 4.1.2. Müzik Öğretmenlerinin Ders Yaptıkları Sınıfların Fiziki Şartlarının Yeterliliğine İlişkin Görüşleri	30
Tablo 4.1.3. Müzik Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Okullarda Bulunan Çalgılar	31
Tablo 4.2.1. Müzik Öğretmenlerinin Yüksek Öğrenimleri Sırasında Eğitimini Aldığı Çalgılar	32

Tablo 4.2.2. Müzik Öğretmenlerinin Derslerinde Yararlandıkları

Çalgılar	33
----------------	----

Tablo 4.2.3. Müzik Öğretmenlerinin Derslerinde Eğitimini Aldıkları Çalgılara

Yer Verme Sıklıklarına İlişkin Görüşleri	35
--	----

Tablo 4.2.4. Müzik Öğretmenlerinin Eğitimini Aldıkları Çalgıları Derslerinde

Kullanma Amaçlarına İlişkin Görüşleri	36
---	----

Tablo 4.3.1. Müzik Öğretmenlerinin Genel Müzik Eğitiminde Çalgı Öğretiminin

Gerekliliğine İlişkin Görüşleri	37
---------------------------------------	----

Tablo 4.3.2. Müzik Öğretmenlerinin Derslerinde Öğretebildikleri Çalgılar38**Tablo 4.3.3. Müzik Öğretmenlerinin Derslerinde Öğreteceği Şarkıların Seçiminde**

Öğrencilerin Seslerinin Mutasyon Döneminde Olmasına Dikkat Etme Derecelerine İlişkin Görüşleri	39
---	----

Tablo 4.4.1. Müzik Öğretmenlerinin Özengen Müzik Eğitimi Kapsamında Müzik

Dinleme Eğitimi Verme Durumlarına İlişkin Görüşleri	41
---	----

Tablo 4.4.2. Müzik Öğretmenlerinin Özengen Müzik Eğitimi Kapsamında Çalgı

Topluluğu Çalışmaları Yaptırma Durumları	42
--	----

Tablo 4.4.3. Müzik Öğretmenlerinin Özengen Müzik Eğitimi Kapsamında Koro

Çalışmaları Yaptırma Durumları	42
--------------------------------------	----

Tablo 4.5.1. Müzik Öğretmenlerinin AGSL'leri Verdikleri Eğitim Öğretim

Açısından Tanıma Derecelerine İlişkin Görüşleri	43
---	----

Tablo 4.5.2. Müzik Öğretmenlerinin AGSL Müzik Bölümü Giriş Sınavı Hakkında

Bilgi Sahibi Olma Derecelerine İlişkin Görüşleri	44
--	----

Tablo 4.5.3. Müzik Öğretmenlerinin Öğrencilerini AGSL'lerin Yönelik Olduğu

Eğitim Öğretim Alanı Hakkında Bilgilendirme Derecelerine İlişkin Görüşleri	45
---	----

Tablo 4.5.4. Müzik Öğretmenlerinin Öğrencilerine AGSL'leri Tanıtma ve	
Bilgilendirme Amaçlı Geziler Düzenleme Durumları	46
Tablo 4.5.5. Müzik Öğretmenlerinin Öğrencilerini AGSL Müzik Bölümlerine	
Yönlendirme Kriterlerine İlişkin Görüşleri	47
Tablo 4.5.6. Müzik Öğretmenlerinin AGSL'ye Yönlendirmeyi Düşündükleri	
Öğrencilerine İllerindeki Konser Etkinliklerini İzletme Durumları.....	48
Tablo 4.5.7. Müzik Öğretmenlerinin Öğrencilerine AGSL'ye Hazırlık Amacıyla	
Ders Saatleri Dışında Zaman Ayırma Durumları	49
Tablo 4.6.1. Müzik Öğretmenlerinin Mesleklerini Yönlendirilecek Bir Meslek	
Olarak Görme Durumlarına İlişkin Görüşleri	50
Tablo 4.6.2.1. Müzik Öğretmenlerinin AGSL Müzik Bölümü Giriş Sınavlarına	
Hazırlanmayı Düşünen Öğrencilere Kazandırılması Gereken	
Müziksel Birikimlere İlişkin Görüş ve Önerileri	52
Tablo 4.6.2.2. Müzik Öğretmenlerinin Öğrencilerini AGSL'ye Yönlendirmede	
Karşılaştığı Sorunlara İlişkin Görüşleri	53

BÖLÜM I

GİRİŞ

Eğitim, ilgi ve yetenekler doğrultusunda bireyde olumlu davranış değişiklikleri meydana getirerek istenilen yeterlilik ya da yetkinlik düzeyinin sağlanmasıdır.

“Geniş anlamıyla eğitim, toplumsallaşma, yani toplumun bilgi, değer ve inanç gibi kavramlarının öğrenilmesi demektir. Bu açıdan eğitim, insanı ahlaki bir varlık yapmayı hedefler” (Görgünay, 1994:1).

“İnsanları bilinçli olarak eğitebilmek için, niçin ve ne öğretileceğini iyi bilmek gerekir. Bu ise insanın niçin yaşadığını, yaşamın anlamının ne olduğunu ve ne çeşit bir yaşam olması gerektiğini bilmeyi ilgilendirir. Bu nedenle dünyanın doğası, iyi yaşamın anlamı, insan doğası ve insanın bu yaşamdaki yerinin araştırılması, eğitimin insan yaşamındaki önemini ve gerekliliğini vurgular” (Kalender, 1998:1).

“Eğitimin genel amacı, bireylere bilgi ve beceri kazandırmanın ötesinde, toplumun yaşamasını ve kalkınmasını devam ettirebilecek ölçüde ve nitelikte değer üretmek, mevcut değerlerin yıkılmasını önlemek, yeni ve eski değerleri bağdaştırmak sorumluluğu taşır. Eğitimin bilimsel temellere dayandırılması gerekir. Eğitim yaşama

hazırlık değil, yaşamın ta kendisidir; yaşamla özdeştir. Bu özellikte eğitim, yaşama yön veren, yaşam biçimine özellikler kazandıran bir süreçtir” (Varış, 1978:18).

“Bireyleri ve toplumları hazırlama, biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme, yenileştirme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili süreçlerin başında gelen eğitim, özellikle sağlıklı ve çağdaş eğitim, bireyleri bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yönleriyle birer bütün halinde ve en ileri düzeyde yetiştirmeyi amaçlar” (Uçan, 1997:40).

“Eğitim aracılığı ile yaşayan değerleri koruma, idealleri doğrulama, değerleri aktarma fırsatı vardır. Bu fırsat her toplumun kendi insanlarını hayata hazırlamasını sağlar. Kişiliğin biçimlendirilmesini sağlayan eğitim, aynı zamanda insanların yönlendirilmesini de hedefler” (Güler, 1997:1).

Bilindiği gibi kişinin uzmanlaşacağı, yoğunlaşacağı alanı mümkün olan en erken yaşta belirlemesi gelişim süreci ve kazanılacak davranışlar açısından son derece önemlidir.

Eğitimine erken yaşta başlamanın önemi en yüksek alanlardan (branşlardan) biri de müziktir. Müzik ve müzik eğitimi bireysel ve toplumsal yaşamda önemli bir yer tutmaktadır.

Doğumundan itibaren müzik ortamının içinde yetişen bir çocuk, müziği yaşamının bir parçası olarak algılar ve yeteneği ne olursa olsun bu ortamdan etkilenir. Kişinin çocukluk ve gençlik dönemlerinde alacağı müzik eğitimiyle

edineceği birikimler, dış çevreyi değerlendirme gücünü geliştirir ve kimileri küçük yaşlarda müziği, mesleki bir seçim olarak görmeye başlar.

Müzik eğitimi Uçan'ın da (1997:30) belirttiği gibi, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla belirli müziksel değişiklikler oluşturma sürecidir. Bu sürece giren bireyin müziksel davranışlarında önceden belirlenen amaçlar doğrultusunda, kalıcı değişiklikler olması beklenir. Bu beklentinin gerçekleşmesiyle bir bakıma “müziksel öğretim ve öğrenme” de gerçekleşmiş olur.

“Müzik eğitimi, aslında bir bütün olmakla birlikte, çeşitli kollara ve her bir kol içinde çeşitli dallara ayrılır. Çünkü müzik eğitimi, ağırlıklı olarak kapsanan temel davranış ve içerik, kullanılan araç ve gereç, izlenen yöntem ve teknik, gerçekleştirilen ortam ve düzey, öngörülen aşama ve süre bakımından kendi içinde çeşitlilik gösterir ve her bir çeşide bağlı olarak değişik biçimlerde adlandırılır” (Uçan, 1997:30).

Uçan'a (1997) göre, “... Müzik eğitimi, temelde; genel, özengen (amatör) ve mesleki (profesyonel) olmak üzere, üç ana amaca yönelik olarak düzenlenip gerçekleştirilir ve bu üç ana amaçtan daha çok hangisine yönelik ise, ona göre bir nitelik kazanır.

- Genel müzik eğitimi: İş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program türü ne olursa olsun, ayrım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir insanca yaşam için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar.

- Özenen (amatör) müzik eğitimi: Müziğe yada müziğin belli bir dalında özenen (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar.

- Mesleki (profesyonel) müzik eğitimi: Müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin yada mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar” (Uçan, 1997:30).

Müzik eğitimi yukarıda belirtilen üç amaca yönelik olarak gruplandırılmakla birlikte, her üç tür için de ortak olarak, Anayasada ve Milli Eğitim Temel Kanunu’nda müzik eğitiminin amaçları şöyle açıklanmaktadır:

“Öğrencide müzik sevgisini ve yeteneğini geliştirmek, onları sanat anlayışına ulaştırmak, her öğrenciyi ilgi ve yeteneğine göre şarkı söylemeye, bir müzik aleti çalmaya, müzik eserlerini dinlemeye ve müzik yapmaya isteklendirmek ve de onlarda müzik duygu ve düşüncesini kazandırıp geliştirmek, öğrencinin müzik bilgisi ve becerilerini elde etmesine yardımcı olmak. Müzik çalışmaları yoluyla öğrencilerin Atatürk İnkılaplarına ve Türk milliyetçiliğine bağlı, Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan yurttaşlar olarak yetişmelerine ve milli birliğin gelişmesine yardım etmek. Evrensel müzik çalışmaları yanında Türk halk müziği, Türk sanat müziği ve Modern Çağdaş müziğin tanıtılmasını,

sevdirilmesini ve geliştirilmesini sağlamak ve müzik aracılığı ile milletler arasında yakınlık ve dostluk duygularını pekiştirmek okul müzik eğitiminin (genel müzik eğitiminin) esas ve temel ilkeleridir” (Oğuzkan, 1990:220).

Müzik eğitiminin, insanın toplumsallaşmasında ve iyi niteliklere sahip bir birey olarak yetişmesinde önemli katkılar sağlayan bir eğitim alanı ve eğitim aracı olduğu tartışılmaz.

Müzik eğitimi, bireye kültürel ve sosyal alanlardaki getirileri yanında müzikte hedeflenen davranış değişikliklerini kazandırmada da büyük önem taşır. Toplumun müzik kültür bakımından geliştirilip biçimlendirilmesi ve çağdaş düzeyde ulusal müzik zevkinin yaygınlaştırılması, okul müzik eğitiminin (genel müzik eğitiminin) temel amacıdır.

Müzik eğitimi Uçan’ın da (1997:14) belirttiği gibi davranışsal olarak pek çok etkinliği kapsamaktadır. Bunlar;

- Müziksel işitme-okuma-yazma eğitimi
- Şarkı söyleme eğitimi
- Çalgı çalma eğitimi
- Müzik dinleme eğitimi
- Müziksel yaratma eğitimi
- Müziksel bilgilenme eğitimi
- Müziksel beğeni geliştirme eğitimi
- Müziksel kişilik kazanma eğitimi
- Müziksel duyarlılığı artırma eğitimi
- Müziksel iletişim ve etkileşimde bulunma eğitimi
- Müzikten yararlanma eğitimidir.

Görüldüğü gibi ilköğretim öğrencileri genel müzik eğitimi başlığı altında alt basamakta yer alan çoğu eğitimi, müzik dersleri içerisinde görmektedir. Ülke genelinde eğitimde beraberliği sağlamak amacıyla hazırlanan müzik dersi öğretim programı, dersin amaçları, beklentileri ve öğrenciye kazandırılacak davranışların ortaya çıkarılması açısından önem taşımaktadır.

1994 yılında hazırlanıp MEB tarafından onaylanan ve 1995-1996 eğitim-öğretim yılından itibaren denenip geliştirilmek üzere uygulanmakta olan program, ilköğretim kurumlarının yapısı ve ilköğretim çağı çocuğunun müziksel gelişimi göz önünde bulundurularak, aşağıdaki çizelgede belirtildiği gibi, birbirini izleyen üç aşamadan oluşmuştur:

I. Devre	II. Devre	III. Devre
I. Sınıf	IV. Sınıf	VI. Sınıf
II. Sınıf	V. Sınıf	VII. Sınıf
III. Sınıf		VIII. Sınıf

İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programında yer alan genel amaçlar, kısaca şöyle açıklanabilir:

Program, ilköğretim çağı çocuklarının tümünün “genel müzik eğitimi” almak için gerekli müzik yeteneğine sahip görmekte ve bu bakımdan bütün ilköğretim öğrencilerini kapsamaktadır. Programda ülkemizde yaşayan belli başlı müzik türlerinin hepsine yer veren, milli birlik ve beraberliğimizi koruyan, pekiştiren ve

geliştiren ortak müzik kültürünün ve bunun gerektirdiği ortak bir müzik repertuarının kazandırılması esas alınmıştır.

Program, müzik dersinin müziğin her boyutuyla ele alınıp işlendiği bir ders olarak gerçekleşmesini ve böylece çocuğun bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışlarıyla bir bütün olarak gelişimini öngörmektedir. Programın birinci ve ikinci devreleri kültür derslerine bağlı olmakla birlikte, çağdaş müzik eğitiminin bir gereği olarak aynı zamanda kendi eksenini üzerinde olacak şekilde düşünülmüş, müzik dersi ile kültür dersleri arasındaki bütünlüğün yanı sıra hayat ile müzik arasında da bütünlük sağlamıştır.

Günümüzde genel müzik eğitimi, kişinin müzikle ilişkisi olan bütün bilgi ve becerileri öğrenmesine yöneliktir. Öğrencinin yaratıcılığını ortaya çıkarma, müziksel bilgi ve becerisini geliştirme, devinişsel hareketlerle eşlik etme gibi temel davranışları kazandırmayı amaçlayan müzik dersi programı aynı zamanda çalgı eğitimini de destekleyici olarak düşünülmelidir.

İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı genel olarak incelendiğinde, ihtiyaç ve istekler doğrultusunda hazırlandığı görülmektedir. Fakat I. devreden itibaren müzik dersi programı, müzik öğretmeni veya ağırlıklı müzik eğitimi almış sınıf öğretmeni eksikliğinden dolayı gerektiği gibi uygulanamamakta, çoğunlukla müzik dersi yerine kültür dersleri yapılmaktadır. Bu da müzik eğitimi almış görünen öğrencilerin daha sonraki devrelerde müzik eğitimi alanındaki gelişimini engellenmekte ve programın amacına ulaşmasını olumsuz yönde etkilemektedir.

Nurikadiroğlu (2000)'da “İlköğretim Kurumlarında Müzik Dersinde Karşılaşılan Sorunlar” adlı çalışmasında sınıf öğretmenlerinin müzik bilgilerinin yetersiz olduğu ve müzik eğitiminin temeli varsayılan ilköğretim kurumlarının birinci kademesinde müzik dersine giren sınıf öğretmenlerinin hiçbir şekilde mevcut programı anlamadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Bütün bu hedefler göz önüne alındığında bireylerin müziksel algılama yeteneklerinin farklılaştırılması, tek yönlülüğten kurtarılması, müzikle ilişkilerde bilinçlilik ve eleştirel bir bakış açısı kazandırılması ve katılımcılık sağlamada müzik eğitime, algılamanın en yüksek olduğu ilköğretim çağında başlanması gerekliliği çağdaş toplumlar ve bilimsel çevrelerce de savunulmaktadır.

Tüm bunların planlanabilmesi, uygulanabilmesi bu anlamda müzik eğitiminin amacına ulaşabilmesi için en önemli unsur “müzik öğretmeni”dir.

Eğitim biliminin kuram boyutu, araştırmacılar, bilim adamları ve kuramcılar tarafından oluşturulurken, uygulama boyutunda öğretmen vardır.

“Genel kimliği ile öğretmen, bilindiği gibi sınıf ortamının yöneticisi, sınıfın lideridir. Bu da öğrenme için yapıcı bir sınıf ortamı oluşturma yeteneği gerektirir” (Bilgen, 1994:107).

Öğretmen, elindeki öğrenci materyaline, yürürlükteki eğitim sisteminin öngördüğü amaçlara uygun davranışlar kazandırıp bu davranışları pekiştiren kimsedir. Bir tarafta etken eğitim sistemi, diğer yanda edilgen öğrenci arasında görev

yapan, eğitimin kuramsal ve uygulama boyutları arasındaki işbirliğini sağlayan en önemli gereçtir. Eğitim sisteminden en iyi ürünün alınması, toplumu oluşturan bireylerin amaçlanan niteliklerde donanması, öğretmenin mesleğinde göstereceği beceriye bağlıdır.

“Müzik eğitiminin önemli bir parçası olan müzik öğretmeni, genel öğretmen niteliklerinin yanı sıra alanının gerektirdiği tüm nitelikleri taşımalıdır. Öncelikle alan bilgisi ve kültürüyle güven vermeli, iyi düzeyde çalgı becerisi ve öğretim yöntemlerine hakimiyetiyle çevresini yönlendirebilmeli, biçimlendirebilmeli, müzik sanatının toplumsal işlevini tam olarak yerine getirebilecek donanımda olmalıdır” (Görsev, 1997:10).

Bir müzik öğretmenin mesleğinde başarılı olması, kendisinden beklenen görevleri verimli bir biçimde yerine getirebilmesi için;

- Öğretmenlik mesleğini kendisine ideal edinecek kadar sevmesi,
- Müzik öğretim işlevini yerine getirebilecek kadar, müzik ile ilgili kişisel yeteneklere sahip olması,
- Mesleği ve eğitim dalı ile ilgili yeterli öğretmenlik davranışları edinebileceği bir eğitim görmüş olması gereklidir.

Türkiye’de müzik kültürünün gelişmesi ve toplum bilinçli bir mesleki müzik eğitimi sürecine girilmesi, müzik bölümlerinin, müzik öğretmenlerinin ve müzik öğrencilerinin artması ile gerçekleşecektir. Bireylerin eğitim süreci içerisinde genel müzik eğitimi ile başlayan bu süreç, çocukların ve gençlerin bilinçlendirilmesiyle, yetenek ve kapasiteye bağlı olarak mesleki müzik eğitimi alanlarına yayılıp toplumun bilinçlenmesi suretiyle müziğe ve müzik eğitimine önem verilmesini sağlayacaktır.

Yurdumuzda, diğer eğitim alanlarında olduğu gibi, müzik eğitimi alanında da asıl çabalar cumhuriyet ile birlikte başlamıştır. Atatürk'ün “Benim Okulum” diye sözünü ettiği Musiki Muallim Mektebi (Müzik Öğretmen Okulu), 1924 yılında açılarak müzik öğretmeni yetiştiren kurumların kaynağı ve temeli olmuştur.

Orta dereceli okullara müzik öğretmeni yetiştirmeyi amaçlayan bu kurum, 1936'da yapı değiştirerek Ankara Devlet Konservatuvarı'na dönüştürülmüştür. 1937-1938 öğretim yılında, gerçek anlamda müzik öğretmeni yetiştirmeye yönelik “Gazi Eğitim Enstitüsü”, bu kurumun bünyesinden çıkmış önemli bir temel kurum olarak müzik öğretmenliği tarihinde yerini almıştır.

“Nitelikli öğretmen yetiştirmede örnek sayılabilecek Köy Enstitüleri'nin 1940 yılında kabul edilen 380 sayılı kanun gereği, Yüksek Köy Enstitüleri gibi bir üst kuruma kavuşmasıyla da 1942 yılında Hasanoğlu Köy Enstitüsü'nde açılan yüksek bölümüyle müzik öğretmeni yetiştirmede yeni bir yapılanma modeli oluşmuştur” (Gedikoğlu, 1971:144).

Artan nüfus ve bu doğrultuda okullaşmanın hızlı yaşandığı ülkemizde, kurumların artması gereği Gazi Eğitim Enstitüsü dışında da müzik öğretmeni yetiştirecek kurumların açılmasını zorunlu kılmıştır. Bu nedenle, önce İstanbul'da Çapa Eğitim Enstitüsü, sonrasında da İzmir'de Buca Eğitim Enstitüsü, 1980'li yıllardan sonra da sayıları otuza varan bölümler açılmıştır.

1924 yılında Musiki Muallim Mektebi kurulduğunda öğrencilerin daha iyi yetiştirmeleri ve daha erken yaşta müzik eğitime başlamaları düşüncesiyle “hazırlık sınıfı” açılmıştır. Bu doğrultuda yapılan uygulamaların, ilki 1951’de İstanbul İlköğretim Okulu’nda ikincisi de 1963’te Ankara İlköğretim Okulu’nda olmak üzere “Müzik Semineri” biçiminde sürdürülmüştür. 1974-1975 öğretim yılında bu seminerlerin kaldırılmasıyla, yüksek okul düzeyinde müzik öğretmeni yetiştiren kurumların öğrenci ihtiyacı, normal liseden gelen hazırlıksız öğrencilerle karşılanmaya başlamıştır. Bu uygulamanın, öğrencilerin müziğe geç başlamalarından kaynaklanan çeşitli sorunlara yol açtığı gözlenmiştir.

“Eğitim sisteminde yapılan çağdaş düzenlemelerle 1985 yılında Öğretmen Liselerinde “müzik kolu” oluşturulmuştur. Türk eğitim sisteminde orta öğretim düzeyinde uzun zamandır eksikliği duyulan, sanat eğitime yönelik genel lise eğitimi çerçevesinde en önemli adım ise 1989-1990 öğretim yılından itibaren öğretime başlayan İstanbul Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ile atılmıştır. Orta öğretim düzeyindeki bu okullarda müzik öğretmenliğine aday öğrencilerin, daha sağlam temellere dayanan müzik birikimleri ile üniversite eğitimlerine başlayarak, güçlü, bilgili, mesleğine güvenen müzik öğretmenleri olarak yetişecekleri düşünülmektedir” (Türkmen, 1999: 6).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 33. Maddesi AGSL’nin açılmasına temel dayanak olmuştur. 33. maddede şöyle denilmektedir:

“Güzel sanatlar alanında özel istidat ve kabiliyetleri beliren çocukları küçük yaşlardan itibaren yetiştirmek üzere temel eğitim ve orta öğretim seviyesinde ayrı okullar açabilir veya ayrı yetiştirme tedbirleri alınabilir. Özellikleri dolayısıyla

bunların kuruluş, işleyiş ve yetiştirme ile ilgili esasları ayrı bir yönetmelikte düzenlenir” (Milli Eğitim Bakanlığı, 1973:8).

Uçan, AGSL’lerin Türk eğitim sistemindeki yerini şöyle belirtmiştir:

“AGSL kurulduğu tarihten bugüne öğrenci ve öğretmen almakta, eğitim-öğretim programları oluşturmakta ve geliştirmekte, kendilerine kaynaklık eden ilköğretim kurumları ve kendilerinin kaynak oluşturduğu yüksek öğretim kurumlarıyla gittikçe yoğunlaşan bir iletişim ve etkileşim içinde bulunmaktadır. Özellikle mezun öğrencilerin belli bir müzik altyapısıyla yerleştikleri yüksek öğretim kurumları açısından önemli bir yere sahiptir. Kısa zamanda MEB, ilgili yüksek öğretim kurumları ve bazı uluslararası kurum ve kuruluşların ilgi odağı haline gelmiştir” (1996:72).

Ekim 1999 tarihli ve 2505 sayılı MEB Tebliğler Dergisinde yayımlanan Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Yönetmeliği’ne göre okulun kuruluş ve amaçları şu şekilde ifade edilmiştir:

Madde 5- “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, öncelikle güzel sanatlarla ilgili yüksek öğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılır. Bu okullar, ilköğretim üzerine bir yıl hazırlık sınıfı ve en az üç yıl lise öğrenim süresi olan yatılı, gündüzlü ve karma eğitim yapan okullardır.

Madde 6- Okulun amacı öğrencilerin;

- a) Güzel sanatlar alanında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmelerini,
- b) Özel yetenek gerektiren yüksek öğretim programına hazırlanmalarını,
- c) Yabancı dil öğrenmelerini,
- d) Alanlarında araştırmacılığa yönelmelerini, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini,
- e) Milli ve milletlerarası sanat eserlerini tanımalarını ve yorumlamalarını sağlamaktır” (MEB, 1999:800).

Ekim 1999 tarihli ve 2505 tarihli MEB Tebliğler Dergisinde yayımlanan Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Yönetmeliği'ne göre AGSL'lerde öğrenci seçimi şu şekilde ifade edilmiştir:

Madde 7- “Okulların resim ve müzik alanlarının her birine bir öğretim yılında alınacak öğrenci sayısı 24'ü geçemez.

Madde 8- İlköğretim okulunu o yıl bitirenlerden;

- a) Diploma notu en az 3.00,
- b) Girecekleri alan ilgili dersi 4.,5.,6.,7., ve 8. sınıflarına ait yıl sonu notlarının aritmetik ortalaması en az 4.00 olduğunu belgelendirenler sınava girmek üzere istedikleri okula başvurabilirler”.

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerine öğrenci seçimi ve kayıt-kabuller 2505 sayılı MEB Tebliğler Dergisinde yayımlanan yönetmeliğin 9. Maddesine göre aşağıdaki şekilde yapılmaktadır:

- a) “Yetenek sınavı, okul müdürünün başkanlığında ilgili alan şefi ile alan dersleri öğretmenlerinden en az üç üyeden oluşan komisyonca yazılı, sözlü ve uygulamalı olarak veya bunlardan biri ya da birkaçı ile yapılır.
- b) Sınavlar, müzik ve resim alanlarında, alanının özelliğine uygun olarak komisyonca belirlenen ve okul müdürünce onaylanan esas ve ölçütlere göre 100 puan üzerinden değerlendirilir.
- c) Değerlendirme sonunda en yüksek puandan başlamak üzere adayların sırlaması yapılarak kontenjan kadar asil ve yedek listeler hazırlanır ve okulda ilan edilir.
- d) Sınavı kazanan adayların, süresi içinde kayıtları yapılır. Kontenjanın dolmaması durumunda ders yılının ilk haftasının son iş günü çalışma saati bitimine kadar sıralamaya göre yedek listeden kayıtlara devam edilir.
- e) Başvurular, öğrenci seçimi ve kayıt-kabulle ilgili iş ve işlemler bakanlıkça belirlenen takvime göre yürütülür” (MEB. 1999: 800).

Günümüz eğitimcilerince, bulunduğu konum ve üstlendiği rol açısından müzik öğretmeni, müzik eğitiminin etkin bir biçimde gerçekleşmesinde önemli görevi olan kişi konumundadır. Müzik öğretmeninin alanında yeterliliği, üstlendiği görevin, yani müzik eğitiminin amacına ulaşması için gereklidir.

Eğitimin hedeflerine bakıldığında, öğrencilerin istekleri ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirilmelerinin en başta geldiği görülmektedir. AGSL’lerin

ihtiyaç duydukları yetenekli öğrencilerin bu okullara yönlendirilmelerinde başta müzik öğretmenlerine büyük işler düşmektedir.

Müzik öğretmenlerinin derslerinde kazandıracağı hedef davranışların yanı sıra, yetenekli ve ilgili öğrencilere ders dışı egzersizler yaptirmaları ya da koro ve çalgı topluluğu çalışmalarında yer vermeleri, öğrencilerin kendilerine olan güvenlerini geliştirecek ve onları müzik eğitimi almaya yönlendirecektir. Bununla birlikte müzik öğretmenleri, müziğe ilgisi olan öğrencilerini AGSL'nin düzenlediği konserlere ve AGSL'ye ziyarete götürüp okulun verdiği eğitim-öğretim hakkında bilgilendirerek öğrencilerin AGSL'lere yönelmesine yardımcı olmalıdır. Çalışmanın hazırlanma sürecinde Bolu AGSL'de görev yapmakta olan idareci ve müzik öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde de bu düşünceler desteklenmiştir. Okulun açıldığı 1992 yılında yapılan başvuru sayısı 27 iken 2003 yılında bu sayı 74'e ulaşmıştır. 12 yıllık süreçte, her yıl 24 öğrencinin alındığı müzik bölümüne başvuru sayısındaki bu artış yetersiz görülmektedir. AGSL'de görev yapmakta olan müzik öğretmenleri, başvuran yetenekli öğrenci sayısının daha fazla olması, dolayısıyla hazır bulunmuşluğu ve müziksel yeteneği daha üst yeterlilikte öğrencilere ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Müzik öğretmenlerinin yönlendireceği yetenekli öğrencilerin başvuru sayısının artmasıyla, AGSL ihtiyaç duyduğu yeterlilikte öğrencilere sahip olacak ve mezunlarının alanları doğrultusunda üniversitelere yerleşme oranları daha da yükselecektir. İstatistiklere bakıldığında müzik öğretmenlerinin bu görüşlerini, okulun ilk yıllarındaki mezunlarının üniversiteye giriş oranlarının % 97'lerden 2003 yılında % 60'lara düşmesi de desteklemektedir. Bu oranlar ve AGSL öğretmenlerinin görüşleri dikkate alındığında, hem AGSL'nin ihtiyaç duyduğu yetenekli öğrencilere kavuşması, hem de ilköğretim öğrencilerinin

yönetmelik ve yetenekleri doğrultusunda başarılı bir eğitim süreci ve geleceğe yönlendirilmelerinde birinci görev ilköğretimdeki müzik öğretmenlerine düşmektedir. Bu doğrultuda mevcut durumun tespiti ve bugüne dek böyle bir araştırma yapılmaması önemli bir eksiklik olarak değerlendirilerek araştırmaya konu olarak seçilmiştir.

1.1. Problem

Bolu ili genelindeki ilköğretim okullarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin müzik alanında yetenekli öğrencilerini Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümüne yönlendirme durumları nelerdir?

1.2. Alt Problemler

1. Bolu ili genelindeki ilköğretim okullarındaki fiziksel çevre ve şartlar müzik dersi için ne derece uygundur?
2. Müzik öğretmenlerinin derste çalgı kullanımına yönelik tutumları nelerdir?
3. Müzik öğretmenlerinin genel müzik eğitimi kapsamında öğretme durumlarına ilişkin uygulamaları nelerdir?
4. Müzik öğretmenlerinin özengen (amatör) müzik eğitimi kapsamında öğretme durumlarına ilişkin uygulamaları nelerdir?
5. Müzik öğretmenlerinin mesleki müzik eğitimi kapsamında AGSL'leri tanıma, tanıtma ve yetenekli öğrencilerini bu okullara yönlendirme durumları nelerdir?

6. Müzik öğretmenlerinin mesleki yönlendirme konusundaki düşünceleri ve AGSL'ye yönlendirmede karşılaştıkları sorunlar nelerdir?

1.3. Amaç

Bu araştırmada, Bolu ili genelindeki ilköğretim okullarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin müzik alanındaki yetenekli öğrencileri AGSL Müzik Bölümüne yönlendirme durumlarını tespit etmek ve bu süreçte ortaya çıkan bazı sorunlara karşı öneriler geliştirmek amaçlanmaktadır.

1.4. Önem

Bu araştırma, Bolu ili ilköğretim okullarındaki müzik alanında yetenekli öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda eğitim görmeleri açısından müzik öğretmenlerinin yönlendirme tutumları ve bu yönlendirmelerle AGSL'de hazır bulunuşluğu yüksek öğrencilerle eğitim düzeyini üst seviyeye çekebilmesinin önemi açısından düşünüldüğünde, bu konuda il genelindeki durumu tespit etmek amacıyla hazırlanan ilk araştırma olması açısından son derece önemli görülmektedir. Araştırma; elde edilecek bulgular sonucunda geliştirilecek olan önerilerin, problemlerin çözümüne ışık tutacağı beklentisiyle mesleki müzik eğitimi adına önem taşımaktadır.

1.5. Sayıtlar

1. Araştırmada anketi yanıtlayan müzik öğretmenlerinin içten cevaplar verdiği, bu yüzden araştırmada ulaşılan verilerin güvenilirlik derecesinin yüksek olduğu düşünölmektedir.
2. Kullanılan yöntem ve kaynakların araştırmanın geçerliliği için uygun olduğu düşünölmektedir.
3. Uygulanan anketin amaca uygun nitelikte olduğu düşünölmektedir.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. Anketi yanıtlayarak araştırmaya katılan Bolu ili genelindeki ilköğretim okullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin yanıtları ,
2. Araştırma sürecinde ulaşılabilen kaynaklar ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Bu araştırmada kullanılacak olan bazı kavramların tanımları şunlardır;

Amaç: “Erişilmek istenilen sonuç, maksat” (Türk Dil Kurumu Okul Sözlüğü, 1994, s:42).

Eğitim Programı: “Bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, Milli Eğitim Kurumunun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetler” (Varış, 1978:17).

Mutasyon: “13-14 yaşlarında başlayan, hançeredeki doğal büyüme ve olgunlaşmayla oluşan, kız ve erkek çocukların çocuk sesi özelliklerini kaybedip yetişkin sesine ulaşma sürecinin yaşandığı ses değişimi dönemi” (Uçan, 1997: 23).

1.8. Kısaltmalar

AGSL: Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi – Liseleri

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Evrenleri müzik öğretmenlerinden oluşan, müzik öğretmenlerinin görüşleri ile hazırlanmış, içeriği ile araştırmaya yakınlık gösterebilecek olan çeşitli tez çalışmaları aşağıda tanıtılmıştır.

NURİKADİROĞLU (2000), Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapmış olduğu “İlköğretim Kurumlarında Müzik Dersinde Karşılaşılan Sorunlar” başlıklı araştırmasında Trabzon il merkezi ve ilçelerindeki 52 sınıf ve 13 müzik öğretmenine derslerinde karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla anket uygulamıştır.

Araştırma sonucunda, ilköğretim kurumlarında mevcut sorunların artarak devam ettiği ve adeta kemikleştiği, haftalık ders programında müzik dersine ayrılan saatin yeterli olmadığı, müzik dersliği ve araç gereçlerinin olmayışı, müzik programının öğrencilerin günlük yaşamında kullanacağı özellikten uzak oluşu, ders kitaplarının repertuvar yetersizliği, sınıf öğretmenlerinin müzik bilgilerinin yetersizliği tespit edilen başlıca sorunlardır. Bu tespitlerin yanı sıra, ilköğretim kurumları için hazırlanan müzik öğretim programının çevreden evrene ilkesiyle yeniden hazırlanması gerekliliği düşüncesi ortaya çıkmıştır. Mevcut programı, müzik eğitiminin temeli varsayılan ilköğretim kurumlarının birinci kademesinde müzik

dersine giren sınıf öğretmenlerinin hiçbir şekilde anlamadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

GÖRSEV (2001), Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yapmış olduğu “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Etkin ve Etken Olabilme Durumlarının İncelenmesi” başlıklı araştırmasında Bolu ili merkez ve ilçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan 45 müzik öğretmenine dersleri içindeki etkinlikleri tespit etmek ve karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda ilköğretim okullarındaki müzik öğretmenlerinin etkin ve etken olabilmesinin ailelerin bu derse bakış açısı, çevrenin sosyo-ekonomik durumu, yönetimin bu alana yaklaşımı, ders araç ve gereçlerinin yetersizliği gibi nedenlere bağlı olarak olumsuz yönde etkilendiği, dolayısıyla etkin-etken olamadıkları saptanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda araç-gereç sayısının yeterli orana çıkartılması, müzik dersi haftalık toplam ders saatinin artırılması ve deneyimli müzik öğretmenlerinin her ilde görevlendirilerek teftiş görevini üstlenmesi gibi önerilerde bulunmuştur.

ÖZTÜRK (2001), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yapmış olduğu “İlköğretim Kurumlarında Görev Yapmakta Olan Müzik Öğretmenlerinin Çalgılarını Kullanmadaki Yeterlilik Durumları” başlıklı araştırmasında Ankara, Bolu ve Tokat illerinde görev yapan 40 müzik öğretmenine derslerinde çalgılarını ne derece kullanabildiklerini saptamak amacıyla anket uygulamıştır.

Araştırma sonucunda ilköğretim kurumlarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin ortam, süre, program ve kaynak yetersizliğinden dolayı çalgılarını

kullanamadıkları, bu nedenlerden dolayı müzik dersinin amacına ulaşamadığı ve verimli bir müzik eğitimi için müzik öğretmenlerine Milli Eğitim Bakanlığı'nın gerekli olanakları sunamadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

GÜRŞEN (2002), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde "Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapmakta Olan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersi İle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar" başlıklı araştırmasında 44 ilköğretim ve 31 ortaöğretim eğitim kurumunda görev yapmakta olan 140 müzik öğretmenine var olan durumun tespiti ve bu durumun değerlendirilmesine yönelik anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda müzik öğretmenlerinin; müzik eğitiminden beklenen verimliliği sağlayacak yeterliliğe sahip olmadıkları, çalışma ortamlarının verimli çalışmalar için yetersiz olduğu, görev yaptıkları okullardaki yöneticilerin müzik eğitime destekleyici davranışlarının beklenilenin altında olduğu ve öğrencilerin müzik eğitimi almak için istenen hazırlığa ve motivasyona sahip olmadıkları saptanmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda müzik öğretmenlerinin aldıkları eğitimde program birliği sağlanması, sözü edilen programın içerik ve yöntem bakımından geliştirilmesi gerekliliği ile öğretmenlerin mesleki doyumlarını olumsuz yönde etkileyen, öğrencilerin derse karşı olan isteksizlikleri ve okul yönetiminin destek yetersizliğinden kaynaklanan sorunları ortadan kaldırmak için, müzik dersinin önemini ortaya koyacak bir eğitim yönteminin uygulamaya konması gibi önerilerde bulunulmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, araştırmada belirlenen evren ve bu evrenden seçilen örneklem açıklanmış, ana ve alt problemlerde ele alınan değişkenlere uygun olduğu düşünülen veri toplama araçları ve problemlere yanıt olabilecek istatistiksel bulguların elde edilmesi için verilere uygulanacak analiz tekniklerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma betimsel bir alan araştırmasıdır.

“Betimleme, olayları obje ve problemleri anlama ve anlatmada ilk aşamayı oluşturur. Betimsel etkinlikler olayların betimlenmesiyle başlar. Bu sayede onları iyi anlayabilme gruplayabilme olanağı sağlanır ve aralarındaki ilişkiler saptanmış olur” (Kaptan 1995:59).

3.2. Araştırma Evreni

Araştırmanın evrenini Bolu ili genelindeki ilköğretim okullarında görev yapmakta olan müzik öğretmenleri oluşturmaktadır.

3.3. Araştırma Örneklemi

Araştırmada ayrıca örneklem alınma yoluna gidilmemiştir. Çünkü evreni oluşturan toplam 18 öğretmene ulaşarak anket uygulanmış ve anketlerin tamamı yanıtlandıktan sonra geri alınmıştır.

Örneklemi oluşturan öğretmenlerin görev yaptıkları yerler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 3.3.1. Örneklemi Oluşturan Öğretmenlerin Görev Yerleri

Öğretmenlerin Görev Yerleri	f	%
Bolu Merkez	14	78
Gerede-Mudurnu-Yeniçağa	4	22
Toplam	18	100

Tablo 3.3.1.'de müzik öğretmenlerinin %78'inin merkezde, % 22'sinin ise ilçelerde görev yaptığı görülmektedir.

Bu tablo, Bolu ili genelindeki müzik öğretmenlerinin çoğunun merkezde görev yaptığını göstermektedir.

Tablo 3.3.2. Örneklemi Oluşturan Öğretmenlerin Öğrenim Durumu

Seçenekler	f	%
Lisans	15	83
Yüksek Lisans	1	6
Doktora	-	-
Sanatta Yeterlilik	-	-
Eğitim Enstitüsü	2	11
Toplam	18	100

Tablo 3.3.2.'de müzik dersi öğretmenlerinin %83'ünün "lisans", %11'inin "eğitim enstitüsü" ve %6'sının "yüksek lisans" mezunu olduğu görülmektedir.

Müzik öğretmenlerinin tamamına yakınının akademik eğitimlerini lisans düzeyinde bırakması dikkat çekici bir durumdur.

Tablo 3.3.3. Örneklemi Oluşturan Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Durumu

Seçenekler	f	%
0-2 yıl	9	50
3-5 yıl	4	22
6-10 yıl	2	11
10-15 yıl	-	-
16 yıl ve üstü	3	17
Toplam	18	100

Tablo 3.3.3’de müzik dersi öğretmenlerinin %50’sinin 0-2 yıl, %22’sinin 3-5 yıl, %11’inin 6-10 yıl ve %17’sinin 16 yıl ve üstü süredir mesleğinde görev yaptığı görülmektedir.

Bu tablo, Bolu ili ilköğretim okullarında genç bir kadronun görev yaptığını göstermektedir.

Tablo 3.3.4. Örneklemi Oluşturan Öğretmenlerin Görevli Oldukları Kurum/Kurumlarda Haftalık Ders Durumu

Seçenekler	f	%
1-15 saat	5	28
16-20 saat	4	22
21-25 saat	6	33
26-30 saat	3	17
Toplam	18	100

Tablo 3.3.4.’de müzik öğretmenlerinin %28’inin haftada 1-15 saat, %22’sinin 16-20 saat, %33’ünün 21-25 saat, %17’sinin 26-30 saat derse girdikleri görülmektedir.

Bu tablo, müzik öğretmelerinin yoğun bir ders programına sahip olmadığını göstermektedir.

Tablo 3.3.5. Örnekleme Oluşturan Öğretmenlerin, Orta Öğretimde Mezun Oldukları Okullara Göre Durumu

Seçenekler	f	%
AGSL	4	22
Lise	11	61
Meslek Lisesi	1	6
Anadolu Lisesi	-	-
Diğer	2	11
Toplam	18	100

Tablo 3.3.5.'de müzik öğretmenlerinin %22'sinin "AGSL", %61'inin "lise", %6'sının "meslek lisesi", %11'inin ise "diğer" seçeneğini işaretleyerek "öğretmen okulu"ndan mezun olduklarını belirttikleri görülmektedir.

Tabloya bakıldığında öğretmenlerin ağırlıklı olarak lise mezunu olduğu ve aralarında Anadolu Lisesi mezunu öğretmen bulunmadığı görülmektedir.

3.4. Veri Toplama Yöntemi

Bu araştırmada literatür taraması, görüşme ve anket uygulaması yapılarak verilere ulaşılmıştır. Literatür taraması yapılırken konuyla ilgili tez, makale, bildiri ve resmi belgelerden yararlanılmıştır. Ayrıca Bolu ilinde görev yapmakta olan müzik öğretmenleri ile Bolu Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi idareci ve öğretmenlerinin konu hakkındaki görüşleri alınmıştır. Veri toplama aracı olarak 23 sorudan oluşan bir

anket hazırlanarak örneklem grubunun tamamından alınan yanıtlar doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Bolu ili genelindeki ilköğretim kurumlarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerine uygulanan anket;

- Anket yönergesi,
- Kişisel bilgiler,
- Anket soruları olmak üzere üç kısımdan oluşmaktadır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Görüşme, makale, tez, bildiri ve resmi belgelerden elde edilen kuramsal veriler araştırma düzeni içinde sıralanarak yorumlanmıştır.

Ayrıca uygulanan anketler sonucunda elde edilen veriler ise; frekans (f) ve yüzde (%) dağılım tablosu şeklinde sayısal verilere dönüştürülmüş ve bunlara göre yorumları yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.1.1. Müzik Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Okullarda Müzik Sınıfının Bulunma Durumuna İlişkin Yanıtları

Seçenekler	f	%
Evet	10	56
Hayır	8	44
Toplam	18	100

Tablo 4.1.1.'de görüldüğü gibi müzik öğretmenleri, görev yaptıkları okullarda müzik sınıfı bulunması durumuna % 56 oranında “evet”, % 44 oranında “hayır” cevabı vermişlerdir.

Buna göre, araştırmaya konu olan okullarda yarısına yakınında müzik sınıfı bulunmadığı görülmektedir.

Müzik öğretmenlerinin ders araç gereçlerini (org, teyp, dizekli tahta, vurmali çalgılar vb.) bir arada bulabileceği sabit bir sınıfın dersin etkin ve etkili olabilmesi için önemli şartlardan biri olduğu düşünüldüğünde, müzik dersliğinin öğretmenlerin

ders verimini artırmadaki rolü önem kazanmaktadır. Bu bakımdan tüm okullarda ayrı bir müzik dersliği olması, müzik eğitimi açısından önemli bir durumdur.

Tablo 4.1.2. Müzik Öğretmenlerinin Ders Yaptıkları Sınıfların Fiziki Şartlarının Yeterliliğine İlişkin Görüşleri

Seçenekler	f	%
Tamamen	-	-
Büyük ölçüde	5	28
Kısmen	5	28
Çok az	-	-
Hiç	8	44
Toplam	18	100

Tablo 4.1.2.'de görüldüğü gibi müzik öğretmenleri sınıflarının fiziki şartlarının elverişliliğine ilişkin görüşlerini % 28 oranıyla “büyük ölçüde” ve “kısmen”, % 44 oranıyla “hiç” şeklinde belirtmişlerdir.

Yukarıdaki bulgulara göre okulların yarısına yakınında fiziki şartların “hiç” yeterli olmadığı, yarıdan fazla bir oranda ise fiziki şartların “kısmen” ve “büyük ölçüde” yeterli olduğu görülmektedir.

Eğitim öğretimin niteliğinde fiziksel çevrenin önemi göz önüne alındığında, Bolu ili ilköğretim okullarından müzik dersliği olmayan ve donanımı yetersiz olanlarına bir an önce müzik eğitimine uygun dersliklerin kazandırılması, dersin etkili işlenebilmesi için gerekli bir durumdur.

Gürşen (2002) de araştırmasında ulaştığı sonuçlar doğrultusunda, çalışma ortamlarının verimli sonuçlar elde edebilmedeki önemini vurgulamıştır.

Tablo 4.1.3. Müzik Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Okullarda

Bulunan Çalgılar

Okullar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Çalgılar																		
Org	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Orff çalgıları	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Melodika	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Darbuka	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akordiyon	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mandolin	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bağlama	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	4	3	2	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tablo 4.1.3.'de Bolu ili ve ilçelerindeki 18 okulun sadece 9'unda en az bir enstrüman bulunduğu, sayı olarak en fazla çalgıya sahip olan bir okulda org, orff çalgıları, melodika ve darbuka, bir diğer okulda ise org ve bağlama bulunduğu görülmektedir. Tabloda sadece org bulunan okul sayısının da 9 olduğu görülmektedir.

Tabloya yansımamakla birlikte uygulanan anketler incelendiğinde 3 ve 4 adet çalgıya sahip olan iki okulun özel okul olduğu görülmektedir.

Bu durum devlet okullarındaki ders materyali yetersizliğini göstermektedir. Ana materyali ses olan bir derste sabit ses üretebilecek, dersin etkili işlenmesi için şart görülen herhangi bir çalgıdan yoksun olarak verilecek eğitimin öğrencileri hedef davranışlara yeterince ulaştıramayacağı düşünülmektedir. Müzik öğretmenin derste kullanacağı çalgıların öğrencilerin müziksel duyma, müziksel beğeni ve ritm duygularının gelişmesi ve çalgıları tanımaları gibi pek çok yönden derse olumlu etkisi olacaktır. Bu görüşü Görsev (2001) ve Öztürk (2001)'ün yaptığı araştırmalar da desteklemektedir. Dolayısıyla tabloda ortaya çıkan sonuç, müzik eğitimi adına son derece yetersiz olarak değerlendirilebilir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.2.1. Müzik Öğretmenlerinin Yüksek Öğrenimleri Sırasında Eğitimini Aldığı Çalgılar

Seçenekler	f	%
Piyano	18	100
Keman	4	22
Viyola	1	6
Viyolonsel	4	22
Kontrbas	-	-
Blokflüt	12	67
Org	2	11
Gitar	4	22
Ud	-	-
Bağlama	10	55
Yan flüt	3	17
Mandolin	1	6

n : 18

Tablo 4.2.1.'de görüldüğü gibi müzik öğretmenleri, yüksek öğrenimleri sırasında eğitimini aldıkları çalgılarla ilgili soruya; % 100 oranında “piyano”, % 22 oranında “keman”, % 6 oranında “viyola”, % 22 oranında “viyoloncel”, % 67 oranında “blokflüt”, % 11 oranında “org”, % 22 oranında “gitar”, % 55 oranında “bağlama”, % 17 oranında “yan flüt” ve % 6 oranında “mandolin” şeklinde yanıt vermişlerdir.

Ulaşılan sonuçlara göre tüm öğretmenlerin piyano eğitimi almış olmaları; öğrencilere şarkı öğretiminde eşlik yapabilmeleri, çok sesli müziği tanıtılabilmeleri gibi avantajlar sağlayacağı için önemli görülebilir. Yarıdan fazla sayıda öğretmenin bağlama eğitimi almış olmasının halk ezgilerimizin öğretiminde etkili rol oynayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte ilköğretim okullarında öğretilmekte olan blokflütün eğitimini ise öğretmenlerin % 67'sinin almış olması yetersiz bir sonuç olarak görülebilir.

Tablo 4.2.2. Müzik Öğretmenlerinin Derslerinde Yararlandıkları Çalgılar

Seçenekler		f	%
Org		14	78
Piyano		-	-
Bağlama		5	28
Orff çalgıları		3	17
Gitar		2	11
Başka	Blokflüt	18	100
	Yan flüt	4	22
	Akordeon	1	6
	Viyola	1	6
	Keman	1	6
	Melodika	1	6
	Darbuka	1	6
	Mızıka	1	6

n: 18

Tablo 4.2.2.'de görüldüğü gibi müzik öğretmenleri, derslerinde yararlandıkları çalgılarla ilgili soruya; % 78 oranında “org”, % 28 oranında “bağlama”, % 17 oranında “orff çalgıları”, % 11 oranında “gitar” ve başka seçeneği altında % 100 oranında “blokflüt”, % 22 oranında “yan flüt” ve de % 6’sar oranında “akordiyon”, “viyola”, “keman”, melodika”, “darbuka” ve “mızıka” şeklinde yanıt vermişlerdir.

Blokflütün öğretmenler tarafından %100 kullanım oranı, bu çalgının ekonomik fiyata alınması, akord sorununun bulunmayışı ve çaldırma kolaylığından kaynaklanabileceğini göstermektedir.

Öğretmenlerin yararlandığı ikinci çalgı ise %78 gibi yüksek bir oranla org olarak görülmektedir. Organ kullanım sıklığı, bu çalgının yeterli ses genişliğine sahip olmasından, ritm ve akompanya eşliği yapabilmesinden kaynaklandığını düşündürmektedir.

Kullanım alanı olarak 3. sırayı alan bağlamanın, halk kültürüne ait bir çalgı olması ve halk müziğini öğretmedeki etkisi bu oranın yüksekliğinde etken olarak görülebilir.

Öğretmenlerin %22 oranıyla yararlandığı bir diğer çalgı olan yan flüt ise araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin eğitimini aldıkları ana çalgıları olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 4.2.3. Müzik Öğretmenlerinin Eğitimini Aldıkları Çalgılara Derslerinde Yer Verme Sıklıklarına İlişkin Görüşleri

Seçenekler	f	%
Tamamen	13	72
Büyük ölçüde	3	17
Kısmen	-	-
Çok az	2	11
Hiç	-	-
Toplam	18	100

Tablo 4.2.3.'de görüldüğü gibi müzik öğretmenleri, eğitimini aldıkları çalgılara derslerinde yer verme sıklıklarına ilişkin görüşlerini; % 72 oranında “tamamen”, % 17 oranında “büyük ölçüde” ve % 11 oranında “çok az” şeklinde belirtmişlerdir.

Bu bulgular doğrultusunda “tamamen” ve “büyük ölçüde” seçeneklerini topladığımızda % 89 gibi bir orana ulaşılmaktadır.

Bu durum müzik öğretmenlerinin derslerinde çalgılarını yeterince kullandıkları sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bu sonuç, hem eğitim fakültelerinde verilen çalgı eğitiminin işlerliğini göstermesi, hem de müzik derslerinin çalgı kullanımı ile zenginleştirilerek daha etkin duruma getirilmesi açısından olumlu bir sonuç olarak görülebilir.

Tablo 4.2.4. Müzik Öğretmenlerinin Eğitimini Aldıkları Çalgıları Derslerinde Kullanma Amaçlarına İlişkin Görüşleri

Sıralama	Kullanma Amaçları	f	%
1	Derse ilgiyi çekmek amacıyla	16	89
2	Şarkı öğretirken ezgiyi duyurmak amacıyla	14	78
3	Çalgı çalmaya özendirmek amacıyla	13	72
4	Zevk eğitimi amacıyla	12	67
5	Çalgıların dağırcığını tanıtmak amacıyla	10	55

n : 18

Tablo 4.2.4.'de görüldüğü gibi müzik öğretmenlerinin, eğitimini aldıkları çalgıları derslerinde kullanma amaçlarını birden çok seçenekle belirttikleri, ulaşılan yüzde ağırlığı sıralamasının % 89 oranında “derse ilgiyi çekmek amacıyla”, %78 oranında “şarkı öğretirken ezgiyi duyurmak amacıyla”, % 72 oranında “çalgı çalmaya özendirmek amacıyla”, % 67 oranında “zevk eğitimi amacıyla” ve de % 55 oranında “çalgıların dağırcığını tanıtmak amacıyla” şeklinde oluştuğu görülmektedir.

Ağırlığın yoğunlukta olduğu “derse ilgiyi çekmek”, “şarkı öğretiminde ezgiyi duyurmak” ve “zevk eğitimi” amaçları öğretmenin vermekte olduğu genel müzik eğitimi kapsamında ulaşılan olumlu sonuçlar olarak değerlendirilmektedir. “Çalgı çalmaya özendirmek” ve “çalgıların dağırcığını tanıtmak” seçenekleri ise öğrencinin AGSL’lerde öğrenim görme isteklerine katkıda bulunacak amaçlardır. Müzik öğretmenlerinin derslerde kullanacakları çalgıların ders içinde ve genel anlamda öğrencinin bilincinde oldukça etkili bir iz bıraktığı düşünülmektedir. Bu doğrultuda, öğrencileri ağırlıklı müzik eğitimi almaya yönlendirebilmek için müzik

öğretmenlerinin eğitimini aldıkları ve bildikleri çalgılara ders içinde yer vermeleri gerektiği düşünülmektedir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.3.1. Müzik Öğretmenlerinin Genel Müzik Eğitiminde Çalgı Öğretiminin Gerekliliğine İlişkin Görüşleri

Seçenekler	f	%
Tamamen	12	66
Büyük ölçüde	5	28
Kısmen	-	-
Çok az	1	6
Hiç	-	-
Toplam	18	100

Tablo 4.3.1.'de görüldüğü gibi müzik öğretmenleri, genel müzik eğitiminde çalgı öğretiminin gerekliliğine ilişkin olarak % 66 oranında “tamamen”, % 28 oranında “büyük ölçüde”, % 6 oranında “çok az” şeklinde yanıt vermişlerdir.

Yukarıdaki bulgulara göre genel müzik eğitiminde çalgı öğretiminin gerekliliğine ilişkin “tamamen” ve “büyük ölçüde” seçeneklerinde oluşan %94'lük sonuç olumlu olarak değerlendirilmektedir.

Öğrencilerin müzik derslerinde çalgı kullanmaları, derse renk katması, öğrencinin derse aktif katılımı ve uygulama yapması neticesinde daha kalıcı öğrenmeyi sağlaması yönüyle önemli bir etken olarak görülebilir.

Öğretmenlerin genel müzik eğitiminde çalgı öğretiminin gerekliliğine yönelik görüşlerinin çalgının, derse aktif katılım sağlaması, derse renk katması ve öğrencilerin uygulama yapabilmeleri açısından kalıcı öğrenmeye etkisinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Tablo 4.3.2. Müzik Öğretmenlerinin Derslerinde Öğretebildikleri

Çalgılar

Seçenekler	f	%
Blokflüt	18	100
Org	-	-
Orff Çalgıları	-	-
Gitar	-	-
Bağlama	-	-
Başka (Melodika)	2	12

n : 18

Tablo 4.3.2.'de öğretmenlerin tamamının derslerinde blokflüt öğrettikleri ve % 12'sinin "başka" seçeneğinde melodika öğrettiğini belirttiği görülmektedir.

Bu sonuçlara göre blokflütün tüm öğretmenlerce öğretilmesinin nedeni, çalgının ekonomik ve pratik oluşu, pek çok çalgıya oranla akord sorununun bulunmayışı olarak görülebilir.

Ders öğretmenlerinden iki kişinin blokflütle birlikte melodika öğretmesinin melodikanın da blokflüt gibi ekonomik ve pratik bir çalgı olmasından kaynaklandığını düşündürebilir.

Bu açıdan bakıldığında genel müzik eğitimi içinde ekonomik, taşıma kolaylığı olan, pratik çalgılara yer verildiği görülmekle birlikte, çok sesli müzikler çalmaya daha uygun gitar, org ya da pek çok öğrencinin ritm duygusunu geliştirebilecek olan orff çalgılarına da ders içinde yer verilmesi beklenebilir.

Tablo 4.3.3. Müzik Öğretmenlerinin Derslerinde Öğreteceği Şarkıların Seçiminde Öğrencilerin Seslerinin Mutasyon Döneminde Olmasına Dikkat Etme Derecelerine İlişkin Görüşleri

Seçenekler	f	%
Tamamen	10	55
Büyük ölçüde	7	39
Kısmen	1	6
Çok az	-	-
Hiç	-	-
Toplam	18	100

Tablo 4.3.3.'de görüldüğü gibi müzik öğretmenleri, derslerinde öğreteceği şarkıların seçiminde öğrencilerin seslerinin mutasyon döneminde olmasına dikkat etme derecelerine ilişkin olarak, % 55 oranında “tamamen”, % 39 oranında “büyük ölçüde” ve % 6 oranında “kısmen” şeklinde yanıt vermişlerdir.

Yukarıdaki bulgulara göre müzik öğretmenlerinin derslerinde öğreteceği şarkıların seçiminde öğrencilerin seslerinin mutasyon döneminde olmasına dikkat etme derecelerinin “tamamen” ve “büyük ölçüde” seçeneklerinin toplamında %94 gibi yüksek bir oranla olumlu bir sonuç oluşturduğu görülmektedir.

Bu sonuca göre, müzik öğretmenlerinin şarkıların seçiminde öğrencilerinin seslerinin mutasyon döneminde olduğuna dikkat ettikleri ve öğrencilerin seslerinin zarar görmemesi konusunda özen gösterdikleri görülmektedir. Öğrencilerin ilköğretimin ikinci kademesinde geçirmekte oldukları mutasyon döneminde ses sağlıklarına dikkat edilmesinin onları tüm yaşamları boyunca izlerini taşıyacakları ses problemlerinden koruyacağı düşünülebilir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.4.1. Müzik Öğretmenlerinin Özengen Müzik Eğitimi

Kapsamında Müzik Dinleme Eğitimi Verme Durumlarına İlişkin Görüşleri

Seçenekler	f	%
Tamamen	1	6
Büyük ölçüde	5	28
Kısmen	-	-
Çok az	10	55
Hiç	2	11
Toplam	18	100

Tablo 4.4.1.'de görüldüğü gibi müzik öğretmenleri, özengen müzik eğitimi kapsamında müzik dinleme eğitimi verme durumlarına ilişkin olarak % 6 oranında “tamamen”, % 28 oranında “büyük ölçüde”, % 55 oranında “çok az” ve % 11 oranında da “hiç” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Yukarıdaki bulgulara göre müzik öğretmenlerinin önemli bir çoğunluğu öğrencilerine müzik dinleme eğitimi vermemektedir.

Müzik öğretmenlerinin verecekleri müzik dinleme eğitimi ile öğrencilerin farklı müzik türleri hakkında fikir sahibi olması sağlanarak bilinçli müzik dinlemelerine katkıda bulunulur. Bununla birlikte algısal öğrenmelerde, duyarak öğrenmenin önemi göz önüne alındığında ulaşılan oranın yetersiz kaldığı düşünülmektedir.

Tablo 4.4.2. Müzik Öğretmenlerinin Özengen Müzik Eğitimi Kapsamında Çalgı Topluluğu Çalışmaları Yaptırma Durumları

Seçenekler	f	%
Evet	15	83
Hayır	3	17
Toplam	18	100

Tablo 4.4.2.'de görüldüğü gibi müzik öğretmenleri özengen müzik eğitimi kapsamında çalgı topluluğu oluşturarak çalışmalar yaptırma durumlarına ilişkin soruya; % 83 oranında “evet”, % 17 oranında “hayır” cevabı vermişlerdir.

Öğretmenlerin büyük bir kısmının öğrencilerine çalgı topluluğu çalışmaları yaptırma çabaları müzik eğitiminde toplu çalma çalışmalarının etkinliği açısından önem kazanmaktadır.

Tablo 4.4.3. Müzik Öğretmenlerinin Özengen Müzik Eğitimi Kapsamında Koro Çalışmaları Yaptırma Durumları

Seçenekler	f	%
Evet	18	100
Hayır	-	-
Toplam	18	100

Tablo 4.4.3'te görüldüğü gibi müzik öğretmenleri özengen müzik eğitimi kapsamında koro çalışmaları yaptırma durumlarına ilişkin soruya % 100 oranında “evet” cevabı vermişlerdir.

Öğretmenlerin müziğe ilgisi ve yeteneği olan öğrencileri belirleyerek koro çalışmaları yaptırma, öğrencilerin müzikal birikim kazanmalarının yanı sıra, özgüvenlerinin gelişmesi ve müzik alanında ilerleyebileceklerini görmeleri, dolayısıyla AGSL'leri tercih edebilmelerini sağlayacağı için ulaşılan % 100'lük sonuç olumlu bir durum olarak değerlendirilebilir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.5.1. Müzik Öğretmenlerinin AGSL'leri Verdikleri Eğitim Öğretim Açısından Tanıma Derecelerine İlişkin Görüşleri

Seçenekler	f	%
Tamamen	6	33
Büyük ölçüde	5	28
Kısmen	-	-
Çok az	5	28
Hiç	2	11
Toplam	18	100

Tablo 4.5.1.'te görüldüğü gibi müzik öğretmenleri, AGSL'leri verdikleri eğitim-öğretim açısından tanıma derecelerine ilişkin olarak, % 33 oranında “tamamen”, % 28 oranında “büyük ölçüde”, % 28 oranında “çok az” ve % 11 oranında “hiç” şeklinde yanıt vermişlerdir.

Yukarıdaki bulgulara göre “tamamen” ve “büyük ölçüde” seçenekleriyle ulaşılan %61'lik sonuç olumlu görülmekle birlikte, geriye kalan %39'luk kısmın da azımsanamayacak bir paya sahip olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenlerin AGSL'leri her yönüyle tanımaları, yetenekli öğrencilerine daha sağlıklı yönlendirme yapmalarını sağlayabilecektir.

Tablo 4.5.2. Müzik Öğretmenlerinin AGSL Müzik Bölümü Giriş Sınavı Hakkında Bilgi Sahibi Olma Derecelerine İlişkin Görüşleri

Seçenekler	f	%
Tamamen	-	-
Büyük ölçüde	4	22
Kısmen	2	11
Çok az	12	67
Hiç	-	-
Toplam	18	100

Tablo 4.5.2.'de görüldüğü gibi müzik öğretmenleri, AGSL Müzik Bölümü giriş sınavı hakkında bilgi sahibi olma derecelerine ilişkin görüşlerini, % 22 oranında

“büyük ölçüde”, %11 oranında “kısmen” ve %67 oranında “çok az” şeklinde belirtmişlerdir.

Yukarıdaki bulgulara göre, öğretmenlerin görüşlerinin “çok az “seçeneğinde” %67 gibi yüksek bir oranda olduğu görülmektedir.

Bu oran, yetersiz bir sonuç olarak değerlendirilmekte ve müzik öğretmenlerinin öğrencilerini AGSL giriş sınavlarına sağlıklı bir şekilde hazırlayabilmeleri için müzik bölümü giriş sınavları hakkında daha fazla bilgi sahibi olmaları gerektiğini düşündürmektedir.

Tablo 4.5.3. Müzik Öğretmenlerinin Öğrencilerini AGSL’lerin Yönelik Olduğu Eğitim Öğretim Alanı Hakkında Bilgilendirme Derecelerine İlişkin Görüşleri

Seçenekler	f	%
Tamamen	10	55
Büyük ölçüde	2	11
Kısmen	-	-
Çok az	5	28
Hiç	1	6
Toplam	18	100

Tablo 4.5.3.’de görüldüğü gibi müzik öğretmenleri, öğrencilerini AGSL’lerin yönelik olduğu eğitim-öğretim alanı hakkında bilgilendirme derecelerine ilişkin

olarak, % 55 oranında “tamamen”, % 11 oranında “büyük ölçüde”, % 28 oranında “çok az” ve % 6 oranında “hiç” şeklinde yanıt vermişlerdir.

Bu bulgulara göre müzik öğretmenlerinin öğrencilerini AGSL’lerin yönelik olduğu eğitim-öğretim alanı hakkında bilgilendirme derecelerine ilişkin “tamamen” ve “büyük ölçüde” seçenekleri ile verdikleri %66’lık sonuç olumlu bulunmakla birlikte “çok az” ve “hiç” seçeneklerindeki %34’lük oranın da azımsanamayacak bir oran olduğu düşünülmektedir.

Bu sonuç 4.5.1. no’lu tablodaki verilerle paralellik göstermektedir. Öğretmenler, AGSL’lerin verdikleri eğitimi tanıdıkları oranda öğrencilerini bilgilendirebilmektedir. İlköğretim öğrencilerinin mesleki yönelimleri doğrultusunda seçim yapacakları düşünüldüğünde, onlara rehberlik edebilecek ve seçenekleri en doğru şekilde anlatabilecek kişiler olan müzik öğretmenlerinin alanlarında eğitim-öğretim veren AGSL’leri çok iyi derecede tanıyor olmaları gerekmektedir.

Tablo 4.5.4. Müzik Öğretmenlerinin Öğrencilerine AGSL’leri Tanıtma ve Bilgilendirme Amaçlı Geziler Düzenleme Durumları

Seçenekler	f	%
Evet	6	33
Hayır	12	67
Toplam	18	100

Tablo 4.5.4.'de görüldüğü gibi müzik öğretmenleri öğrencilerini tanııtma ve bilgilendirme amacıyla illerindeki AGSL'ye geziler düzenleme durumlarına ilişkin soruya; % 33 oranında "evet", %67 oranında "hayır" cevabı vermişlerdir.

Buna göre, AGSL'ye yönelik gezi düzenleyen öğretmen sayısının az olması olumsuz bir sonuç olarak düşünülmektedir. Yetenekli öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürecekleri okulu görerek tanınmaları ve bilgi sahibi olmalarının okul seçimlerinde ve dolayısıyla mesleki yaşamlarında etkili olacağı göz önünde bulundurulduğunda, daha fazla sayıda öğretmenin AGSL'leri tanııtma amacıyla geziler düzenlenmesi gerekli görülebilir.

Tablo 4.5.5. Müzik Öğretmenlerinin Öğrencilerini AGSL Müzik Bölümlerine Yönlendirme Kriterlerine İlişkin Görüşleri

Seçenekler		f	%
Öğrencinin isteği ve hevesi		8	44
Öğrencinin müziksel yeteneği		15	83
Üniversiteye girmedeki kolaylık (Ek puan vb.)		2	12
Ailesinin, bu okulu çocuğunun müzik öğretmeni olması için tercih edişi		2	12
Ailesinin, bu okulu çocuğunun sanat eğitimi alması için tercih edişi		2	12
Başka	Hepsi	1	6
	Kolej olduğundan yönlendirmek mümkün değil	1	6

n : 18

Tablo 4.5.5.'de görüldüğü gibi, müzik öğretmenleri, öğrencilerini AGSL Müzik Bölümlerine yönlendirmedeki kriterlerini % 44 oranında “öğrencinin isteği ve hevesi”, % 83 oranında “öğrencinin müziksel yeteneği”, % 12 oranında “üniversiteye girmedeki kolaylık (ek puan vb.)”, % 12 oranında “ailesinin, bu okulu çocuğunun müzik öğretmeni olması için tercih edişi”, % 12 oranında “ailesinin, bu okulu çocuğunun sanat eğitimi alması için tercih edişi”, “başka” seçeneği ile de % 6’şar oranla “hepsi” ve “kolej olduğundan yönlendirmek mümkün değil” şeklinde belirtmişlerdir.

Buna göre en fazla ağırlığın (% 83) müziksel yeteneği olan öğrencilerin yönlendirilmesi seçeneğinde oluşması olumlu bir sonuç olarak görülebilir. Öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda başarılı olacakları alana yönelmelerinin, hem kendileri hem de AGSL’ler için olumlu sonuçlar getireceği düşünülebilir.

Tablo 4.5.6. Müzik Öğretmenlerinin AGSL’ye Yönlendirmeyi Düşündükleri Öğrencilerine İllerindeki Konser Etkinliklerini İzletme Durumları

Seçenekler	f	%
Evet	3	17
Hayır	15	83
Toplam	18	100

Tablo 4.5.6.’da görüldüğü gibi müzik öğretmenleri AGSL’ye yönlendirmeyi düşündükleri öğrencilerine illerindeki konserleri izletme durumlarına ilişkin soruya, %17 oranında “evet” ve % 83 oranında “hayır” cevabı vermişlerdir.

Bolu ilindeki öğretmenlerin sadece % 17'sinin yetenekli öğrencilerini, illerindeki konserlere götürmesi olumsuz ve son derece yetersiz bir sonuç olarak değerlendirilmektedir. Öğrencilerin izledikleri konserlerden pek çok bilgi edinebileceği, müzik kültürlerinin artacağı ve müzik dersine karşı motivasyonlarının yüksek olacağı, özellikle AGSL'nin düzenlediği konserleri izleyerek okul hakkında ve seçecekleri alanda yapabilecekleriyle ilgili fikir sahibi olmaları yönünden, öğretmenlerin öğrencilerini konser etkinliklerine saha sık götürmesi gerektiği düşünülebilir.

Tablo 4.5.7. Müzik Öğretmenlerinin Öğrencilerine AGSL'ye Hazırlık Amacıyla Ders Saatleri Dışında Zaman Ayırma Durumları

Seçenekler	f	%
Evet	13	72
Hayır	5	28
Toplam	18	100

Tablo 4.5.7.'de görüldüğü gibi müzik öğretmenleri öğrencilerine AGSL'ye hazırlık amacıyla ders saatleri dışında zaman ayırma durumlarıyla ilgili olarak % 72 oranında “evet”, % 28 oranında “hayır” cevabını vermişlerdir.

Müzik öğretmenlerinin öğrencilerine dersleri içerisinde verdikleri genel müzik eğitiminin yanı sıra, ders saatleri dışında da zaman ayırmaları son derece önemlidir. AGSL'ler, sesini kullanabilme, çalgı çalma ve işitme düzeyi ölçümü gibi çok yönlü bir sınav sistemiyle öğrenci seçimi yapmaktadır. Yetenekli öğrencilerin bu

tarz bir sınava sadece müzik derslerinde öğrendikleri bilgilerle hazırlanamayacağı açıktır. Bu doğrultuda, özellikle müzik dersi öğretim programında yer almayan müziksel duyma yeteneğinin geliştirilmesi ve yetenekli öğrencileri AGSL sınavlarına hazırlamak amacıyla müzik öğretmenlerinin ders saatleri dışında öğrencileri ile ilgilenmesi gerekmektedir. Ulaşılan % 72' lik sonuç olumlu bulunmakla birlikte oranın daha da yükselmesi beklenilebilir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.6.1. Müzik Öğretmenlerinin Mesleklerini Yönlendirilecek Bir Meslek Olarak Görme Durumlarına İlişkin Görüşleri

Seçenekler	f	%
Tamamen	8	44
Büyük ölçüde	10	56
Kısmen	-	-
Çok az	-	-
Hiç	-	-
Toplam	18	100

Tablo 4.6.1.'de görüldüğü gibi müzik öğretmenleri mesleklerini ne derecede yönlendirilecek bir meslek olarak gördüklerine ilişkin görüşlerini % 44 oranında “tamamen” ve % 56 oranında “büyük ölçüde” şeklinde belirtmişlerdir.

Bu bulgular sonucunda, “tamamen” ve “büyük ölçüde” seçeneklerinin toplamındaki %100'lük oran öğretmenlerin mesleklerini tamamen yönlendirilmeye değer gördükleri ve mesleklerine değer verdiklerini göstermektedir. Bu doğrultuda, öğretmenlerin yetenekli öğrencilerini de müzik alanında eğitim almaları yönünde destekleyecekleri varsayımıyla, ortaya çıkan durum olumlu bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

4.6.2. Müzik Öğretmenlerinin Altıncı Alt Probleme İlişkin Açık Uçlu Sorulara Görüş Bildirme Durumları

Müzik öğretmenlerine sorulan, AGSL Müzik Bölümü giriş sınavlarına hazırlanmayı düşünen öğrencilere kazandırılması gereken müziksel birikimler ve bu süreçte karşılaştıkları sorunlara ilişkin açık uçlu sorulara 16 öğretmen görüş bildirmiş, 2 öğretmen ise bu soruları yanıtı bırakmıştır.

Ders öğretmenlerinin açık uçlu sorulara ilişkin görüşlerini sayısal verilerle ifade edebilmek için aşağıdaki tablolar oluşturulmuştur:

Tablo 4.6.2.1. Müzik Öğretmenlerinin AGSL Müzik Bölümü Giriş Sınavlarına Hazırlanmayı Düşünen Öğrencilere Kazandırılması Gereken Müziksel Birikimlere İlişkin Görüş ve Önerileri

	Müzik Öğretmenlerinin Önerileri	f	%
1	Çalgı eğitimi verilmelidir.	15	83
2	Müziksel işitme-okuma eğitimi kapsamında tek ses, iki ses ve ses duyma becerisi geliştirilmelidir.	13	72
3	Bireysel ve toplu ses eğitimi verilmelidir.	9	50
4	Öğrencilerin müziksel hafızası (ezgi-ritm tekrarı) geliştirilmelidir.	8	44
5	Temel müzik bilgileri (nota bilgisi, müziksel terimler, vs.) kazandırılmalıdır.	6	33
6	Genel müzik kültürü kazandırılmalıdır.	3	17

Tablo 4.6.2.1.'de müzik öğretmenlerinin AGSL Müzik Bölümü Giriş Sınavlarına hazırlanmayı düşünen öğrencilere kazandırılması gereken müziksel birikimlere ilişkin görüşleri ve önerileri yer almaktadır.

Öğretmenlerin öğrencilere çalgı eğitimi verilmesi yönündeki görüşleri % 83, öğrencilerin müziksel işitme-okuma eğitimi kapsamında tek ses, iki ses ve üç ses duyma becerisinin geliştirilmesi yönündeki görüşleri % 72, bireysel ve toplu ses eğitimi verilmesi yönündeki görüşleri % 50, öğrencilerin müziksel hafızasının geliştirilmesi yönündeki görüşleri % 44 oranlarında oluşmuştur.

Müzik öğretmenlerinin AGSL Müzik Bölümü giriş sınavlarına hazırlanmayı düşünen öğrencilere gereken müziksel birikimler konusunda çalgı eğitimine daha fazla ağırlık verdikleri görülmektedir. Fakat AGSL giriş sınavlarındaki dört temel

yeterlilik içerisinde müziksel hafızanın daha ağırlıkta değerlendirildiği düşünüldüğünde öğrencilerin müziksel işitme alanlarına yönelik birikimlerinin geliştirilmesi daha yerinde bir tutum olabilir.

Tablo 4.6.2.2. Müzik Öğretmenlerinin Öğrencilerini AGSL'ye Yönlendirmede Karşılaştığı Sorunlara İlişkin Görüşleri

Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri	f	%
Velilerin, çocuklarının AGSL'de müzik eğitimi alması yerine, onları daha prestijli bir mesleğe ulaştıracağını düşündükleri Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, vb. okullarda eğitim almalarını istemesi	16	100
AGSL'nin okulu iyi tanıtamaması	8	50
Öğretmenlerin ders yoğunluğu nedeniyle öğrencilerini AGSL sınavlarına hazırlayacak zaman bulamayışı	4	25
Okulun konumunun şehre uzaklığı	2	13

Çizelge 4.6.2.2.'de müzik öğretmenlerinin öğrencilerini AGSL'ye yönlendirmede karşılaştığı sorunlara ilişkin görüşlerinin beş ana grupta toplandığı görülmektedir.

Öğretmenlerin tamamı, ailelerin, çocuklarının müzik eğitimi almasını istemediğini, müzik alanı dışında daha prestijli bir mesleğe sahip olmaları beklentisiyle Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, vb. okullarda eğitim almalarını istediklerini; sekizi AGSL'nin okulu iyi tanıtamadığını; dördü ders yoğunluğu

nedeniyle öğrencilerini AGSL'ye hazırlayacak zaman bulamadıklarını; ikisi de okulun konumunun şehre uzak olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.

Bu durum, AGSL'lerin, verdiği eğitimi, ilköğretim okulları yöneticilerine, öğretmenlerine, öğrencilerine ve öğrenci velilerine iyi tanıtmadıklarını düşündürmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularıyla ulaşılan sonuçlar ve sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar:

1. Bolu ili genelindeki ilköğretim okullarının yarıya yakınında müzik sınıfı bulunmadığı ve dersler için kullanılan geçici sınıfların fiziki şartlarının müzik dersi için hiç yeterli olmadığı, müzik sınıfı olarak ayrılmış dersliklerdeki fiziksel yeterliliğin büyük ölçüde ya da kısmen tamamlandığı ve okulların yarısında da hiçbir müzik aleti bulunmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

2. Bolu ili genelinde müzik öğretmenlerinin tümünün yüksek öğrenimleri sırasında piyano eğitimi aldığı, bununla birlikte giderek azalan oranlarla öğretmenlerin blokflüt, bağlama, keman, viyolonsel, gitar, yan flüt, org, viyola ve mandolin eğitimi aldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Müzik öğretmenlerinin eğitimini aldıkları çalgılara derslerinde tamamen yer verdikleri, ayrıca ağırlıklı olarak blokflüt, org, bağlama, yan flüt ve orff çalgılarından yararlandıkları tespit edilmiştir.

Öğretmenler derslerde çalgı kullanma amaçlarını “derse ilgiyi çekmek”, “şarkı öğretirken ezgiyi duyurmak”, “çalgı çalmaya özendirmek”, “zevk eğitimi”, “çalgıların dağarcığını tanıtmak” ve başka seçeneğiyle “hepsi” şeklinde sıralamışlardır.

3. Bolu ili genelindeki müzik öğretmenleri çalgı öğretimini tamamen gerekli bularak derslerinde ağırlıklı olarak blokflüte yer verdiklerini belirtmişlerdir.

Müzik öğretmenlerinin derslerinde öğreteceği şarkıların seçiminde öğrencilerin seslerinin mutasyon döneminde olmasına çok büyük oranda dikkat ettikleri tespit edilmiştir.

4. Müzik öğretmenlerinin tamamının özengen müzik eğitimi kapsamında koro çalışması yaptırdığı, çoğunun çalgı topluluğu çalışması yaptırdığı ve çok azının müzik dinleme eğitimi verdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

5. Müzik öğretmenlerinin AGSL’lerin verdikleri eğitim öğretimi büyük ölçüde tanıdıkları ve aynı oranda öğrencilerini AGSL’lerde verilen eğitim öğretim hakkında bilgilendirdikleri; buna karşılık AGSL giriş sınavları hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olmadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Müzik öğretmenlerinin çok azı, öğrencilerini AGSL’lere tanıtım amaçlı gezilere ve illerindeki konser etkinliklerine götürebilmektedir. Müzik öğretmenlerinin tamamına yakınının yetenekli öğrencileri ile ders saatleri dışında AGSL’ye hazırlık amaçlı çalışmalar yaptıkları tespit edilmiştir.

Müzik öğretmenleri öğrencilerini AGSL Müzik Bölümlerine yönlendirmedeki kriterlerini; “öğrencinin müziksel yeteneği”, “öğrencinin isteği ve hevesi”, “üniversiteye girmedeki kolaylık”, “ailesinin okulu çocuğun müzik öğretmeni olması için tercih edişi”, “ailesinin, bu okulu çocuğunun sanat eğitimi alması için tercih edişi”, “tüm seçenekler” ve “kolej olduğundan yönlendirmek mümkün değil” şeklinde sıralamışlardır.

6. Bolu ili genelindeki müzik öğretmenlerinin tümü, mesleklerini tamamen yönlendirilmeye değer bulmuşlardır.

Müzik öğretmenlerinin AGSL Müzik Bölümü giriş sınavlarına hazırlanmayı düşünen öğrencilere kazandırılması gereken müziksel birikimlere ilişkin görüşleri, “çalgı eğitimi verilmesi”, “müziksel işitme-okuma eğitimi kapsamında tek ses, iki ses ve üç ses duyma becerisinin geliştirilmesi”, “bireysel ve toplu ses eğitimi verilmesi”, “öğrencilerin müziksel hafızasının geliştirilmesi”, “temel müzik bilgileri” ve “genel müzik kültürü kazandırılması” şeklinde sıralamayla tespit edilmiştir.

Müzik öğretmenleri öğrencilerini AGSL’ye yönlendirmede karşılaştığı sorunlara ilişkin görüşlerini dört ana başlıkta belirtmişlerdir.

Bunlar;

- Öğretmenlerin tamamı, ailelerin çocuklarının müzik eğitimi almasını istemeyerek müzik alanı dışında daha prestijli bir mesleğe sahip olmaları beklentisiyle, bu beklentiye ulaştıracağını düşündükleri Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, vb okullarda eğitim almalarını istemeleri,

- AGSL'nin kendilerini iyi tanıtmadığını düşünmeleri,
- Ders yoğunluğu nedeniyle, öğrencilerini AGSL'ye hazırlayacak zaman bulamadıklarını belirtmeleri,
- Okulun konumunun şehre uzak olduğunu düşünmeleridir.

Öneriler

Bu sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

Bolu ili genelindeki ilköğretim okullarında görev yapmakta olan okul idarecilerine;

- Eğitim öğretimin verimli uygulanabilmesinde fiziksel çevrenin önemi göz önüne alındığında, Bolu ili ilköğretim okullarındaki müzik dersliği olmayan veya donanımı yetersiz olanlara mevcut imkanlar dahilinde müzik eğitime uygun derslikler kazandırmaları,

- Bolu ili genelindeki okullarda müzik öğretmenlerinin kullanabileceği müzik aleti sayısının artırılması, dersin etkili uygulanabilmesi ve öğretmenlerin öğrencilerini AGSL'ye hazırlama amacıyla kullanması için son derece gerekli görülen piyano ya da org gibi en az bir müzik aletini öğretmenlerin kullanımına sunmaları,

Bolu ili genelindeki ilköğretim okullarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerine;

- Öğrencilerin müzik derslerinde kazandıkları çalgı çalma becerilerini ders dışı çalışmalarla geliştirerek kendilerine güven duymalarının sağlanması ve bunun yanında AGSL Müzik Bölümü giriş sınavlarına hazırlık amacıyla da çalgı topluluğu çalışmaları yaptırılması,

- Yetenekli öğrencilerin farklı müzik türlerini tanımaları ve müziksel beğeni düzeylerinin gelişmesi için daha sıklıkla müzik dinleme eğitimi vermeleri,

- Yetenekli öğrencilerini AGSL'lere yönlendirebilmek için bu okulların verdiği eğitim ve müzik bölümü giriş sınavları hakkında daha fazla bilgi sahibi olmaları,

- Öğrenci grupları ile AGSL'ye geziler düzenleyerek bilgi edinmeleri, AGSL'nin düzenlemiş olduğu müzik etkinliklerini izlemeleri ve öğrencilerini bilgilendirebilmek için ihtiyaç duydukları konularda AGSL ile iletişim halinde olmaları,

- Ders saatleri dışında AGSL Müzik Bölümü sınavları için yetenekli öğrencilerini çalıştırmaları,

- Yetenekli öğrencilerin velilerine AGSL'nin verdiği eğitimi tanıtarak, öğrencilerin mezun olduklarında yönelebilecekleri mesleki alanlar hakkında bilgi vermeleri ve velilerin AGSL'ler ve müzik eğitimi hakkındaki olumsuz düşüncelerini değiştirmeleri,

Yüksek Öğretim Kurumu'na;

- İlköğretim okullarında çalgı olarak öğretilen blokflütün eğitimi, öğretmenlerin %67'sinin almış olması düşündürücü bir sonuç olarak değerlendirilmektedir. Bu çalgıya eğitim fakülteleri öğretim programları içinde verilen önem araştırılarak, lisans eğitimleri sürecinde blokflüt eğitimi almayan öğretmenlerin öğrenim gördüğü bölümlerdeki eksikliklerin giderilmesi için çalışmalar yapılması,

Bolu Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'ne;

- İlköğretim kurumu öğrencilerine düzenleyecekleri seminerler ve konserler, Müzik Bölümü giriş sınavları hakkında hazırlayacakları bilgilendirici broşürler ile ihtiyaç duyduğu öğrenci kitlelerine ulaşması,

- Yetenekli öğrencilere ulaşmasında en önemli rolü üstlenen müzik öğretmenleri ile belirli dönemlerde bilgilendirme ve tanıtım amaçlı toplantılar düzenlemesi önerilmektedir.

Bu çalışmanın benzeri aşağıdaki araştırma başlığı ile yapılabilir:

- “İlköğretim Kurumlarında Görev Yapmakta Olan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Alanında Yetenekli Öğrencilerini Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerine Yönlendirme Durumlarının Değerlendirilmesi (Türkiye Geneli)”.

KAYNAKÇA

BİLGİN, Hasan Nihat. **Çağdaş ve Demokratik Eğitim**. Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1994.

GEDİKOĞLU, Şevket. **Evreleri ve Yankılarıyla Köy Enstitüleri**. Köşk Yayınları, Ankara, 1971.

GÖRGÜNAY, Nurcan. **İlköğretim Okullarında Müzik Eğitiminin Etkililiği**. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 1994.

GÖRSEV, Birim. **İlköğretim Kurumlarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Etkin ve Etkin Olabilme Durumlarının İncelenmesi**. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bolu, 2001.

GÖRSEV, Selahattin. **Çağdaş Birey-Çağdaş Toplum İçin Nasıl Bir Sanat Özellikle Müzik Eğitimi ve Müzik Eğitimcisi Hedeflenmelidir?**. Bildiri, Bolu, 1997.

GÜLER, Ali. **Eğitim Tarihi ve Sosyal Temelleri**. AİBÜ Basımevi, Bolu, 1997.

GÜRŞEN, Sena. **Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapmakta Olan Müzik Öğretmenlerinin Müzik dersi İle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar.** Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2002.

KALENDER, Necdet. **Müzik Eğitiminde Çalgı Eğitimi ve Sorunları.** Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa, 1998.

KAPTAN, Saim. **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri.** Tekışık Web Ofset Tesisleri, Ankara, 1995.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI. **Resmi Gazete.** Sayı:14574, 1973.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI. **Orta Öğretim Genel Müdürlüğü. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Yönetmeliği.** Ankara, 1993.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI. **Tebliğler Dergisi.** Sayı: 2505, 1999.

NURİKADIOĞLU, Recai Hayri. **İlköğretim Kurumlarında Müzik Dersinde Karşılaşılan Sorunlar.** Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trabzon, 2000.

OĞUZKAN, Turhan. **Müzik Öğretimi Ve Sorunları.** Türk Eğitim Yayınları, Ankara, 1990.

ÖZTÜRK, Gökhan. İlköğretim Kurumlarında Görev Yapmakta Olan Müzik Öğretmenlerinin Çalgılarını Kullanmadaki Yeterlilik Durumları. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2001.

TÜRK DİL KURUMU. Okul Sözlüğü. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1994.

TÜRKMEN, Emel Funda. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesindeki Ses Problemleri. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa, 1990.

UÇAN, Ali. İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1996.

UÇAN, Ali. Müzik Eğitimi Temel Kavramlar – İlkeler – Yaklaşımlar. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1997.

VARIŞ, Fatma. Eğitim Bilimine Giriş. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara, 1978.

EKLER

Ek-1

Anket Uygulama İzin Belgesi

T.C.
BOLU VALİLİĞİ
MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : B.08.4.MEM.4.14.00.0.03.070/ 3498
KONU : Araştırma İzni

29 MAYIS 2003

VALİLİK MAKAMINA
BOLU

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 23/05/2003 tarih ve 640 sayılı yazılarında, Enstitüye bağlı Müzik Eğitimi Anabilim dalı Yüksek Lisans öğrencilerinden Mehmet Emin ŞEN'in tez çalışması çerçevesinde Bolu İli ve İlçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan müzik öğretmenlerine anket uygulaması yapmak istediği bildirilmektedir.

Ekte sunulan anketin, adı geçen tarafından, Bolu İli ve İlçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan müzik öğretmenlerine uygulaması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olur'larınıza arz ederim.

Kül.Bür. V.H.K.İ. Ş.ESEN 28/05/03
Kül.Bür. Şefi Ş.SEVGİ 28/05/03
Şube Müd. İ. ÇİTİR 28/05/03

Halil ECEVİT
Millî Eğitim Müdürü V.

OLUR

...../05/2003

Ahmet ZATEROĞULLARI

Vali a.

Vali Yardımcısı

Ek-2

Anket Formu

Sayın

“Bolu İli İlköğretim Okullarındaki Müzik Öğretmenlerinin, Müzik Alanında Yetenekli Öğrencilerini Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Bölümlerine Yönlendirme Durumlarının Değerlendirilmesi.” konulu yüksek lisans tezi araştırması kapsamında müzik öğretmenlerine yönelik hazırlanan bu anketteki sorulara vereceğiniz yanıtların doğruluğu, bu araştırmanın sağlıklı sonuçlara ulaşması açısından büyük önem taşımaktadır.

Ankete vereceğiniz yanıtlar bu araştırmanın dışında herhangi bir yerde ve başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Anketle elde edilecek veriler araştırmada ağırlıklı biçimde değerlendirileceğinden, tüm soruları size göre gerçek durumu yansıtacak biçimde içtenlikle ve eksiksiz yanıtlamanız büyük önem taşımaktadır. Lütfen hiçbir soruyu yanıtsız bırakmayınız. Ayıracağınız zaman ve oluşturacağınız katkılar için teşekkür eder saygılar sunarım.

Mehmet Emin ŞEN

Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Programı

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Görevli olduğunuz kurum / kurumlar

.....İLKÖĞRETİM OKULU

2. En son bitirdiğiniz program düzeyini işaretleyiniz

- ☐ a) Lisans
- ☐ b) Yüksek Lisans
- ☐ c) Sanatta yeterlilik
- ☐ d) Doktora
- ☐ e) Eğitim Enstitüsü

3. Mesleki kıdeminiz

- ☐ a) 0-2 yıl
- ☐ b) 3-5 yıl
- ☐ c) 6-10 yıl
- ☐ d) 10-15 yıl
- ☐ e) 16 yıl ve üstü

4. Görevli olduğunuz kurum / kurumlarda haftalık ders yoğunluğunuz nedir?

.....

5. Mezun olduğunuz liseyi işaretleyiniz

- ☐ a) AGSL
- ☐ b) Lise
- ☐ c) Meslek Lisesi
- ☐ d) Anadolu Lisesi
- ☐ e) Diğer (Lütfen belirtiniz)

ANKET SORULARI

1. Görev yaptığınız kurumda müzik dersleri için ayrılmış bir sınıf bulunmakta mıdır?

- ☐ a) Evet
☐ b) Hayır

2. Sınıfınızın fiziki şartları müzik dersi yapmaya ne derece elverişlidir?

- ☐ a) Tamamen
☐ b) Büyük ölçüde
☐ c) Kısmen
☐ d) Çok az
☐ e) Hiç

3. Müzik dersini yaptığınız sınıfta okulunuza ait hangi müzik aletleri bulunmaktadır?

- ☐ a) Org
☐ b) Piyano
☐ c) Bağlama
☐ d) Orff çalgıları
☐ e) Gitar

Başka (Lütfen belirtiniz).....

4. Yüksek öğreniminiz sırasında hangi çalgıların eğitimini aldınız?

☐ a) Piyano	☐ f) Blokflüt	☐ k) Yan flüt
☐ b) Keman	☐ g) Org	☐ l) Mandolin
☐ c) Viyola	☐ h) Gitar	
☐ d) Viyolonsel	☐ i) Ud	
☐ e) Kontrbas	☐ j) Bağlama	

5. Müzik dersleriniz sırasında aşağıdaki çalgıların hangilerinden yararlanmaktasınız?

- ☐ a) Org
☐ b) Piyano
☐ c) Bağlama
☐ d) Orff çalgıları
☐ e) Gitar

Başka (Lütfen belirtiniz)

6. Eğitiminizi aldığınız çalgılara derslerinizde hangi ölçüde yer vermektedir?

- ☐ a) Tamamen
☐ b) Büyük ölçüde
☐ c) Kısmen
☐ d) Çok az
☐ e) Hiç

7. Eğitimini aldığınız algıları derslerinizde hangi amaçla kullanmaktasınız?

- ☐ a) Zevk eğitimi amacıyla
- ☐ b) şarkı öğretirken ezgiyi duyurmak amacıyla
- ☐ c) Derse ilgiyi çekmek amacıyla
- ☐ d) algıların dağarcığını tanıtmak amacıyla
- ☐ e) algı çalmaya özendirmek amacıyla

Başka (Lütfen belirtiniz).....

8. Sizce ğrencilerin genel müzik eğitiminde çalgı öğrenmeleri ne ölçüde gereklidir?

- ☐ a) Tamamen
- ☐ b) Büyük ölçüde
- ☐ c) Kısmen
- ☐ d) Çok az
- ☐ e) Hiç

9. Müzik derslerinizde öğrencilere hangi algıları ğretebilmektesiniz?

- ☐ a) Blokflüt
- ☐ b) Org
- ☐ c) Orff algıları
- ☐ d) Gitar
- ☐ e) Bağlama

Başka (Lütfen belirtiniz)

10. Derslerinizde ğreteceğiniz şarkıları seçerken öğrencilerin seslerinin mutasyon döneminde olmasına ne derece dikkat etmektesiniz?

- ☐ a) Tamamen
- ☐ b) Büyük ölçüde
- ☐ c) Kısmen
- ☐ d) Çok az
- ☐ e) Hiç

11. Öğrencilerinize özengen (amatör) müzik eğitimi kapsamında müzik dinleme eğitimini ne derece vermektesiniz?

- ☐ a) Tamamen
- ☐ b) Büyük ölçüde
- ☐ c) Kısmen
- ☐ d) Çok az
- ☐ e) Hiç

12. Öğrencilerinize özengen (amatör) müzik eğitimi kapsamında çalgı topluluğu oluşturarak çalışmalar yaptırmakta mısınız?

- ☐ a) Evet
- ☐ b) Hayır

13. Öğrencilerinize özengen (amatör) müzik eğitimi kapsamında koro çalışmaları yaptırmakta mısınız?

- ☐ a) Evet
☐ b) Hayır

14. AGSL'leri verdikleri eğitim-öğretim açısından ne derece tanımaktasınız?

- ☐ a) Tamamen
☐ b) Büyük ölçüde
☐ c) Kısmen
☐ d) Çok az
☐ e) Hiç

15. AGSL Müzik Bölümü giriş sınavı hakkında ne derece bilgi sahibisiniz?

- ☐ a) Tamamen
☐ b) Büyük ölçüde
☐ c) Kısmen
☐ d) Çok az
☐ e) Hiç

16. Öğrencilerinizi AGSL'lerin yönelik olduğu eğitim-öğretim alanı hakkında ne derece bilgilendirmektesiniz?

- ☐ a) Tamamen
☐ b) Büyük ölçüde
☐ c) Kısmen
☐ d) Çok az
☐ e) Hiç

17. Öğrencilerinizi tanıtmaya ve bilgilendirme amacıyla ilinizdeki AGSL'ye götürmekte misiniz?

- ☐ a) Evet
☐ b) Hayır

18. AGSL Müzik Bölümlerine öğrencileri yönlendirmedeki kriterleriniz nelerdir?

- ☐ a) Öğrencinin isteği ve hevesi
☐ b) Öğrencinin müziksel yeteneği
☐ c) Üniversiteye girmedeki kolaylık (Ek puan vb.)
☐ d) Ailesinin okulu, çocuğunun müzik öğretmenini olması için tercih edilişi
☐ e) Ailesinin okulu, çocuğun sanat eğitimi alması için tercih edilişi
Başka (Lütfen belirtiniz).....

19. AGSL'lere yönlendirmeyi düşündüğünüz öğrencileri ilinizdeki konser etkinliklerine götürmekte misiniz?

- () a) Evet
() b) Hayır

20. AGSL'lere girmeyi düşünen öğrencilere yetenek sınavına hazırlık amacıyla ders saatleri dışında ayrı bir zaman ayırmakta mısınız?

- () a) Evet
() b) Hayır

21. Mesleğinizi ne derece yönlendirilecek bir meslek olarak görüyorsunuz?

- () a) Tamamen
() b) Büyük ölçüde
() c) Kısmen
() d) Çok az
() e) Hiç

22. Sizce AGSL Müzik Bölümü giriş sınavlarına hazırlanmayı düşünen öğrencilere hangi müziksel birikimlerin kazandırılması gerekmektedir? (Lütfen önerilerinizi belirtiniz)

.....
.....
.....
.....
.....

23. Öğrencilerinizi AGSL'ye yönlendirmede karşılaştığınız sorunlar nelerdir? (Lütfen önerilerinizi belirtiniz)

.....
.....
.....
.....
.....

KATILDIĞINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM